

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเก็บ รวบรวม และการประมวลผลข้อมูล รวมทั้งจัดทำรายงาน
ข้อมูลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน
และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงาน

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข
และคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
กันยายน 2561

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	1
บทที่ 1 บทนำ	2
1.1 หลักการและเหตุผล	2
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	3
1.3 กรอบแนวคิดการดำเนินงาน	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 การรวบรวม และประมวลผลข้อมูลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงาน	6
2.1 การศึกษาทบทวนมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงาน	6
2.2 แบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงาน	32
I. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	32
II. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	44
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	53
เอกสารอ้างอิง	56

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

บุคลากร ถือว่าเป็นทรัพยากรสำคัญที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มคนทำงาน จึงควรให้มีการส่งเสริมสุขภาพเพื่อเสริมสร้างและรักษาไว้ซึ่งคุณภาพชีวิตของคนทำงาน ประกอบกับแนวคิดของ Ottawa Charter ปี ๒๕๒๙ ได้กำหนดไว้ว่า “การส่งเสริมสุขภาพ ก่อให้เกิดสถานะต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต และการทำงานที่ปลอดภัย รวมทั้งเกิดความกระตือรือร้น ความพึงพอใจ และความเพลิดเพลินเจริญใจ” ซึ่งเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าสำหรับการส่งเสริมสุขภาพในสถานที่ทำงาน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการพัฒนาประเทศต้องมุ่งที่การสร้างสุขภาวะของประชาชนและสังคม เป็นเป้าหมายควบคู่กับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และต้องผลักดันให้สุขภาพเป็นเป้าหมายสูงสุดของชุมชนและสังคมให้ไปทั้งอุดมการณ์และหลักประกันความมั่นคงของชาติ เนื่องจากการมีสุขภาพดีเป็นพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศ รวมถึงประเทศไทยมีการนำ “ดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุข” มาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศครั้งแรกในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ต่อเนื่องมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมและคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมและคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมีเป้าหมายมุ่งไปสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” เพื่อเป็นเครื่องมือติดตามประเมินผลกระทบการพัฒนาที่มีต่อคนในสังคมไทย ความสุข คือ ความสบายกายสบายใจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา และพากันแสวงหา ด้วยวิธีการต่าง ๆ คนพยายามจะหาความสุขในชีวิต การเข้าใจความสุขในการใช้ชีวิตกับสิ่งรอบข้าง จึงเป็นเรื่องสำคัญในการดำรงชีวิตอย่างสมดุล

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ในฐานะของหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดีของประชาชน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for life) และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงาน เพื่อสร้างความสุขของคนในองค์กร ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของเจ้าหน้าที่และคนทำงานให้มีความเหมาะสม เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ ตามแนวคิด ประชาชนมีสุขภาพดี ระบบสุขภาพ

ยั่งยืน คนทำงานมีความสุข สุขลักษณะ มีความปลอดภัย และมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมาะสม เอื้อต่อการมีสุขภาพดีอย่างยั่งยืนต่อไป

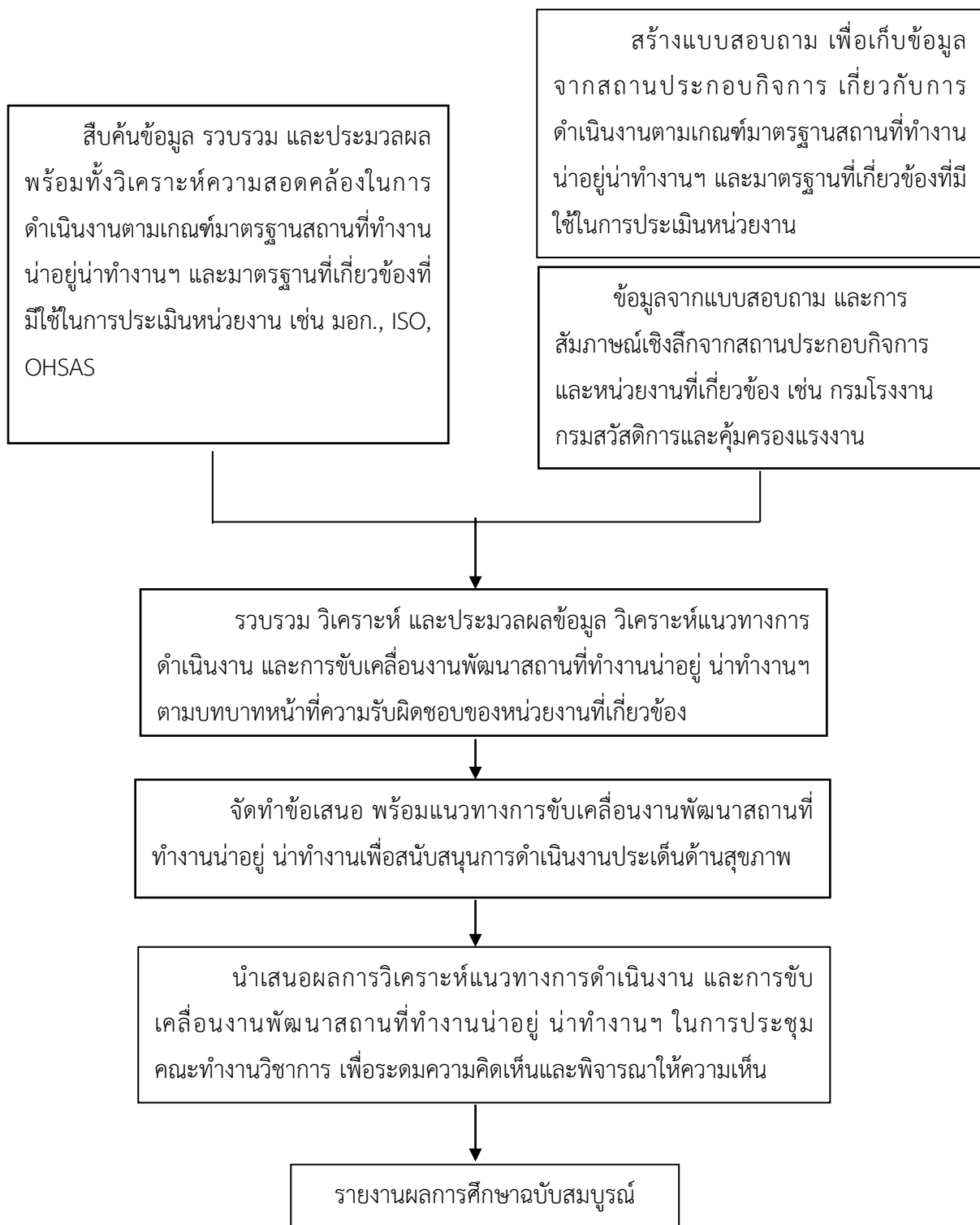
1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 สืบค้น จัดเก็บข้อมูล รวบรวม และประมวลผลสถานการณ์การดำเนินงานพัฒนาสถานที่ทำงาน น่าอยู่ น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for life) ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานประเด็นด้านสุขภาพ

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for life) และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงาน

1.3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ดำเนินการสืบค้นข้อมูล รวบรวม และประมวลผล พร้อมทั้งวิเคราะห์ความสอดคล้องในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงานฯ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงาน ระหว่างกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงานและกระทรวงอุตสาหกรรม ประกอบด้วยมาตรฐาน มอก. 14001, มอก.18001, มอก.9999, มอก.26000, มรท.8001 และ มาตรฐาน Healthy Workplace Happy for Life โดยใช้แบบสอบถาม เกี่ยวกับการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงานฯ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงาน เก็บข้อมูลจากสถานประกอบการ/หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมโรงงาน กรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงาน หลังจากนั้นรวบรวม วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูล รวมถึงวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงาน และการขับเคลื่อนงานพัฒนาสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงานฯ ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดทำข้อเสนอ พร้อมแนวทางการขับเคลื่อนงานพัฒนาสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานประเด็นด้านสุขภาพ แสดงกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ทราบสถานการณ์การดำเนินงานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for life) ของสถานประกอบการ/หน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศ

1.4.2 ได้ข้อมูลความสอดคล้องในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for life) และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงาน

บทที่ 2

การรวบรวม และประมวลผลข้อมูลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงาน

ในการรวบรวม และประมวลผลข้อมูลทางวิชาการ สถานการณ์หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมาย แนวทาง มาตรการ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับมาตรฐานที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงานที่อาจมีความสอดคล้องกับมาตรฐาน Healthy Workplace ได้แบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย การศึกษาทบทวนมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงาน และการจัดทำแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการดำเนินงานมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การศึกษาทบทวนมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงาน

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลมาตรฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องกับมาตรฐาน Healthy Workplace จาก 2 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงอุตสาหกรรม พบมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงานประกอบด้วย

- มาตรฐานภายใต้กระทรวงแรงงาน จำนวน 2 มาตรฐาน ดังนี้
 - 1) มาตรฐานแรงงานไทย ความรับผิดชอบทางสังคมของธุรกิจไทย: มรท. 8001 – 2553
 - 2) มาตรฐานจรรยาปฏิบัติของสถานประกอบการ (Workplace Codes of Conduct)
- มาตรฐานภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรม จำนวน 4 มาตรฐาน ดังนี้
 - 1) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม: มอก.9999
 - 2) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม: มอก. 14001:2559 (ISO 14001: 2015)
 - 3) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย: มอก. 18001:2554
 - 4) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม: มอก.26000-2553

มาตรฐานต่าง ๆ ข้างต้น มีสาระสำคัญ และประเด็นมุ่งเน้นที่มีลักษณะแตกต่างกันไป มีรายละเอียดโดยสรุป และสามารถเปรียบเทียบความสอดคล้องกับมาตรฐาน Healthy Workplace ได้ ดังนี้

2.1.1 มาตรฐานแรงงานไทย ความรับผิดชอบทางสังคมของธุรกิจไทย: มรท. 8001 – 2553

มรท. 8001 – 2553 เป็นมาตรฐานของกระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จัดทำขึ้นตามกรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บทบัญญัติของกฎหมายแรงงานที่ว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน สวัสดิการแรงงาน และแรงงานสัมพันธ์ ตลอดจนอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ และองค์การสหประชาชาติ ดังนั้นเนื้อหาจะครอบคลุมไปถึงข้อกำหนดด้านแรงงานที่ประกาศใช้โดยองค์การต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นให้สถานประกอบการมีแนวทางในการบริหารจัดการแรงงานที่สอดคล้องกับกฎหมายแรงงานในประเทศ และเป็นไปตามมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ หลักการหลักๆ คือการคำนึงถึง “มนุษยชน” “มนุษยธรรม” และการทำงานที่มีความเป็นธรรมไม่ใช้แรงงานบังคับ ไม่ใช้แรงงานเด็ก มีค่าตอบแทนแรงงานที่ทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุดที่เป็นธรรม มีชั่วโมงการทำงานไม่เกิน 8 ชั่วโมง และมีเวลาพัก รวมทั้งไม่เลือกปฏิบัติในเรื่องค่าจ้าง เชื้อชาติ สัญชาติ อายุ เพศ ไม่ลงโทษทางร่างกาย และจิตใจ หรือบังคับขู่เข็ญ ที่สำคัญต้องมีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกจ้างที่ถูกล่วงเกิน คุกคามทางเพศ โดยข้อกำหนดแห่งมาตรฐานนี้สามารถนำไปใช้ได้กับสถานประกอบการทุกประเภทและทุกขนาด

2.1.2 มาตรฐานจรรยาปฏิบัติของสถานประกอบการ (Workplace Codes of Conduct)

เป็นมาตรฐานที่กำหนดขึ้นโดยสมาคมความยุติธรรมในการใช้แรงงาน (Fair Labor Association) มีสมาชิกกว้างขวางทั้งผู้ผลิต ผู้ค้า สถาบันการศึกษา และ องค์การสิทธิมนุษยชน มีประเด็นตัวชี้วัด 9 ตัว ได้แก่ 1) การบังคับใช้แรงงาน 2) การใช้แรงงานเด็ก 3) การลวนลามหรือกระทำทารุณ 4) การเลือกปฏิบัติ 5) สุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน 6) เสรีภาพในการสมาคมและสิทธิในการเจรจาต่อรองร่วม 7) ค่าจ้างและผลประโยชน์ 8) ชั่วโมงการทำงาน 9) ค่าล่วงเวลา

มาตรฐานนี้มีจุดเน้นหนักเป็นการตอบสนองต่อประเด็นเสียหายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงานในประเทศกำลังพัฒนา แสดงต่อสาธารณะถึงความรับผิดชอบโดยการดำเนินการผลิตให้สอดคล้องกับอนุสัญญา ILO การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง รักษาชื่อเสียงขององค์กร

2.1.3 มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม:

มอก.9999

มอก.9999 เป็นมาตรฐานของกระทรวงอุตสาหกรรม วางอยู่บนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่ทรงอธิบายว่า “การสร้างความสุขอย่างยั่งยืนนั้นจะต้องนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทั้งในระดับรวมและปัจเจกบุคคลซึ่งประกอบด้วย หลักความ

มีเหตุมีผล หลักความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี” มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรและองค์กรให้มีการบริหารจัดการและการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคง เติบโตได้อย่างยั่งยืน และมีความสุข ตลอดจนมีภูมิคุ้มกันที่ดีพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกในด้านต่างๆ ได้แก่ สังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองและกฎระเบียบ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและผันผวน ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การดำเนินงานและการประกอบธุรกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม จะตั้งอยู่บนพื้นฐานความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ควบคู่กับการมีความรู้และคุณธรรม ถือเป็นแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรมอีกเครื่องมือหนึ่งที่จะทำให้ชุมชนเกิดความไว้วางใจ และเข้าใจในโรงงานอุตสาหกรรม ลดความขัดแย้งระหว่างกัน ขณะเดียวกันก็เป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้ธุรกิจขยายตัวได้อย่างสมดุล มั่นคง ยั่งยืน และมีความสุข มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ไม่ใช่มาตรฐานระบบการจัดการ และไม่มีจุดมุ่งหมายให้นำไปใช้เพื่อการรับรอง

2.1.4 มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม: มอก. 14001:2559 (ISO 14001: 2015)

มอก. 14001 เป็นมาตรฐานของกระทรวงอุตสาหกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรมีความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการพัฒนาธุรกิจ มุ่งให้องค์กรมีการ บูรณาการการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารกลยุทธ์ตามปกติขององค์กร โดยมุ่งเน้นในการป้องกันมลพิษ และการปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามข้อกำหนดหลัก คือ การกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม (Environmental Policy) การวางแผนเพื่อสนองนโยบาย (Planning) การนำไปปฏิบัติและการดำเนินการ (Implementation & Operation) การตรวจสอบและการปฏิบัติแก้ไข (Checking & Corrective Action) และการทบทวนและปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Management Review & Continual Improvement) การนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้จะช่วยให้องค์กรบรรลุ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยครอบคลุมการเพิ่มสมรรถนะการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม การเป็นไปตามพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติ และการบรรลุวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งช่วยสร้างคุณค่าให้เกิดกับสิ่งแวดล้อม องค์กร และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดประโยชน์กับองค์กรในการลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบและพลังงาน และการบำบัดมลพิษ

มาตรฐานนี้สามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกองค์กร ทุกขนาด โดยปรับใช้กับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในกิจกรรม ผลิตภัณฑ์ และบริการซึ่งองค์กรพิจารณาแล้วว่าสามารถควบคุมได้หรือมีผลต่อองค์กร

โดยพิจารณาในมุมมองวงจรชีวิต (Life cycle) เช่น การพิจารณาการได้มาซึ่งวัตถุดิบที่องค์กรใช้ การออกแบบ การผลิต การขนส่ง การใช้ผลิตภัณฑ์ การให้บริการ การบำบัดหรือการกำจัดเมื่อผลิตภัณฑ์นั้นหมดอายุการใช้งาน เป็นต้น

2.1.5 มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย: มอก.18001

มอก.18001:2554 / BS OHSAS 18001:2007 เป็นมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กำหนดขึ้นโดยอ้างอิง BS 8800 มาตรฐานของประเทศต่าง ๆ และมาตรฐานระบบ OHSMS ของหน่วยรับรองต่าง ๆ มีเป้าหมายเพื่อลดและควบคุมความเสี่ยงอันตรายของพนักงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจให้เกิดความปลอดภัยและส่งเสริมภาพพจน์ด้านความรับผิดชอบต่อองค์กรที่มีต่อพนักงานและสังคม มอก.18001:2554 ได้รับการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับ ISO 9001 และ ISO 14001 เพื่อให้สามารถบูรณาการเป็นระบบการจัดการเดียวกัน อีกทั้งให้องค์กรนำไปใช้ร่วมกับระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ได้ดำเนินการอยู่แล้วในองค์กร กระบวนการของการบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มอก. 18001 - 2554 ประกอบด้วยข้อกำหนดหลักดังนี้ (1) ข้อกำหนดทั่วไป (2) นโยบายอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้กำหนด (3) การวางแผน ประกอบด้วยกิจกรรมการชี้บ่งอันตรายละประเมินความเสี่ยง การทบทวนกฎหมายและข้อกำหนดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย (4) การนำไปใช้และการปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่การกำหนดบทบาทหน้าที่และภาระรับผิดชอบ การฝึกอบรมให้มีความสามารถและการสร้างจิตสำนึก การสื่อสารข้อมูลข่าวสารต่างๆ การมีส่วนร่วมและการศึกษาทั้งในส่วนของพนักงานและผู้มีส่วนได้เสีย การกำหนดเอกสารในระบบและการควบคุมเอกสาร รวมถึงการควบคุมการปฏิบัติงานทั้งในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน (5) การตรวจสอบและการแก้ไข ประกอบด้วย การติดตามตรวจสอบและการวัดผลการดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เช่น การตรวจสอบความสำเร็จของการบรรลุวัตถุประสงค์ อาจพิจารณาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เชิงรับและเชิงรุก การติดตามประสิทธิผลการควบคุมด้านสุขภาพและความปลอดภัย เป็นต้น การประเมินผลการปฏิบัติตามกฎหมาย การสอบสวนอุบัติการณ์ที่เกิดขึ้น การปฏิบัติการแก้ไขและป้องกันเมื่อพบความไม่สอดคล้องตามข้อกำหนด การจัดทำและเก็บบันทึกต่างๆ และการตรวจประเมินภายใน (6) การทบทวนการจัดการ เพื่อให้ผู้บริหารตัดสินใจในประเด็นต่างๆ และให้มั่นใจว่าระบบยังมีความเหมาะสม พอเพียง และมีประสิทธิผล นำสู่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2.1.6 มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม: มอก.26000-2553

มอก.26000 เป็นมาตรฐานของกระทรวงอุตสาหกรรม ที่ให้แนวทางเกี่ยวกับหลักการต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคม การยอมรับความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม การสานสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนหัวข้อหลัก ประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม และแนวทางในการบูรณาการการปฏิบัติอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมในองค์กร โดยผ่านทางนโยบายและวิธีปฏิบัติต่างๆ ภายใต้หลักการ 7 ประการ คือ 1) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) 2) ความโปร่งใส (Transparency) 3) การปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม (Ethical behaviour) 4) การเคารพต่อผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย (Respect for stakeholder interests) 5) การเคารพต่อหลักนิติธรรม (Respect for rule of law) 6) การเคารพต่อการปฏิบัติตามแนวทางของสากล (Respect for international norms of behaviour) 7) การเคารพต่อสิทธิมนุษยชน (Respect for human rights) ซึ่งมาตรฐานนี้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของผลที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งการปรับปรุงสมรรถนะการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มาตรฐานนี้มีจุดมุ่งหมายในการช่วยองค์กรให้มีส่วนในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งกระตุ้นให้องค์การดำเนินการได้ดีกว่าข้อกำหนดของกฎหมาย อย่างไรก็ตามมาตรฐานนี้ไม่ใช่ระบบการจัดการ จึงไม่มีความมุ่งหมายหรือมีความเหมาะสมให้นำไปใช้เพื่อการรับรอง

เมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสอดคล้องมาตรฐานทั้ง 6 มาตรฐานกับมาตรฐาน Healthy Workplace Happy for Life โดยใช้ประเด็นเกณฑ์การประเมินของ Healthy Workplace Happy for Life เป็นตัวตั้งต้นสามารถสรุปผลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน Healthy Workplace กับมาตรฐานภายใต้กระทรวงแรงงาน และกระทรวงอุตสาหกรรม

ส่วนที่ 1 : การสนับสนุนขององค์กรและการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
การสนับสนุนของ องค์กร	1. ผู้บริหารระดับสูงให้การสนับสนุน โดยกำหนดเป็นนโยบายเกี่ยวกับเรื่อง การส่งเสริมสุขภาพ อนามัยสิ่งแวดล้อมและความสมดุลในชีวิตและการทำงาน มีการวางแผนและจัดสรรงบประมาณ สำหรับดำเนินกิจกรรม พร้อมทั้งเขียน เป็นลายลักษณ์อักษรและเปิดเผยให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนรับทราบ	/	-	/	/	-	/
		ไม่รวมเรื่อง สมดุลใน ชีวิตและการ ทำงาน		ไม่รวมเรื่อง สมดุลใน ชีวิตและการ ทำงาน			เฉพาะด้าน สิ่งแวดล้อม
วัฒนธรรมองค์กร	2. มีการเสริมสร้างวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ อนามัยสิ่งแวดล้อม และความสมดุลในชีวิตและการทำงาน	-	-	/	/	-	-
				ด้านความ ปลอดภัย	ด้านสมดุล ในชีวิตฯ		
การติดต่อสื่อสาร	3. กำหนดและเลือกใช้วิธีการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม และความสมดุลในชีวิต และการทำงานตามความเสี่ยง ทั้งนี้ควรเป็นกระบวนการสื่อสารแบบ 2 ทาง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการรับและให้ข้อมูลข่าวสาร ไม่ได้เป็นผู้รับ ข้อมูลอย่างเดียว	/	-	/	/	-	/

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
การตรวจติดตาม ทบทวน และ ประเมินผล	4. ตรวจติดตาม ทบทวน และประเมินผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมและความสมดุลในชีวิตและการทำงานในองค์กร เพื่อให้มั่นใจว่าได้มีการดำเนินการตามแผนและมีการตรวจสอบผลลัพธ์ เช่น จำนวนวันลาที่ลดลง ความสนใจด้านสุขภาพที่เพิ่มขึ้นการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และการจัดสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน ดีขึ้น	/	-	/	/	-	/
การมีส่วนร่วมของ ผู้ปฏิบัติงาน	5. กำหนด/เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม และความสมดุลในชีวิตและการทำงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	/	/	/	/	-	/

หมายเหตุ - หมายถึงไม่สอดคล้อง
/ หมายถึงสอดคล้อง

ส่วนที่ 2 : เกณฑ์ “สะอาด ปลอดภัย สิ่งแวดล้อมดี และมีชีวิตชีวา มีสมดุลชีวิต”

“เกณฑ์สะอาด”

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
อาคารสถานที่	1. กำหนดพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน โดยแบ่งเป็นพื้นที่เพื่อการปฏิบัติงาน การจราจร ขนย้ายวัสดุ จัดเก็บวัสดุ/สารเคมี จัดเก็บวัสดุเหลือใช้ พื้นที่สำหรับพักผ่อน พื้นที่สำหรับรับประทานอาหาร/ดื่มน้ำและพื้นที่อื่น ๆ ที่จำเป็น พร้อมมีป้ายแสดง	-	-	/	-	-	/
	2. ไม่แขวนวัสดุต่าง ๆ ตามเสาหรือผนังของอาคาร เว้นแต่เป็นอุปกรณ์ที่ใช้เพื่อการเฝ้าระวัง ตรวจสอบหรือใช้เพื่อการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในบริเวณนั้น และวัสดุอื่น ๆ ที่จำเป็น เช่น นาฬิกาแขวนผนัง ปฏิทินแขวนผนัง	-	-	-	-	-	-
	3. สภาพของหน้าต่าง ประตู ชันบันได ราวบันได อยู่ในสภาพดีและสะอาด	-	-	-	-	-	-
	4. อุปกรณ์และหลอดไฟฟ้าตามที่ต่าง ๆ ต้องอยู่ในสภาพดี และสะอาด	-	-	-	-	-	-

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
บริเวณพื้น	5. พื้นอยู่ในระนาบเดียวกัน เรียบ ไม่ลื่น ไม่ดูดซึมน้ำ หากเป็นบริเวณต่างระดับต้องมีสัญลักษณ์บอกความแตกต่าง มีการกันลื่น อยู่ในสภาพดีและสะอาด	-	-	-	-	-	-
	6. บริเวณที่ต้องมีเศษวัสดุเหลือใช้หรือเป็นผลิตภัณฑ์กลาง จะต้องมีการขนถ่ายหรือมีการจัดเก็บอย่างถูกวิธีและเหมาะสม	-	-	-	-	-	-
	7. ขนาดความกว้างของพื้นทางเดิน ทางขนถ่าย หรือทางเพื่อการจราจรมีขนาดเหมาะสมที่จะใช้เพื่อจุดประสงค์ในการนั้น อยู่ในสภาพดีและสะอาดไม่มีสิ่งกีดขวาง	-	-	-	-	-	-
บริเวณที่จัดเก็บวัสดุสิ่งของ	8. ตู้เก็บของหรือชั้นวางของอยู่ในสภาพดีและสะอาด ติดป้ายแสดงชนิดสิ่งของ	-	-	-	-	-	-
บริเวณที่จำหน่ายอาหารหรือรับประทานอาหาร	9. ได้มาตรฐานการสุขาภิบาลอาหารของกรมอนามัย เช่น สถานที่รับประทาน/เตรียมปรุง/ ประกอบอาหาร ต้องสะอาดเป็นระเบียบและจัดเป็นสัดส่วน ผู้สัมผัสอาหารแต่งกายสะอาด สวมเสื้อมีแขน ผู้ปรุงต้องผูกผ้ากันเปื้อน และสวมหมวกหรือเน็ตคลุมผม อาหารปรุงสุกมีการปกปิด หรือมีการป้องกันสัตว์แมลงนำโรค	/ ตามหลัก สุขาภิบาล	-	-	ทำตาม กฎหมาย กำหนด	ทำตาม กฎหมาย กำหนด	-

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
ห้องน้ำห้องส้วม	10. ได้มาตรฐานส้วมสาธารณะไทย ของกรมอนามัย เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วมมีการระบายอากาศและแสงสว่างเพียงพอไม่มีกลิ่น รวมทั้งมีเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวก	/ ถูก สุขอนามัย	-	-	ทำตาม กฎหมาย กำหนด	ทำตาม กฎหมาย กำหนด	-
การควบคุมสัตว์และแมลงนำโรค	11. มีการควบคุมสัตว์และแมลงนำโรค ได้แก่ แมลงสาบ แมลงวัน หนู และยุง ในสถานที่ทำงาน เช่น มีการทำลายแหล่งอาหาร/แหล่งเพาะพันธุ์ และมีการกำจัดโดยการใช้เครื่องมือดักจับ หรือใช้สมุนไพรฉีดพ่น ที่ไม่มีสารพิษตกค้าง และส่งผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ

- หมายถึงไม่สอดคล้อง

/ หมายถึงสอดคล้อง

“เกณฑ์ความปลอดภัย”

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
การบันทึกข้อมูล สุขภาพ	1. อุบัติเหตุจากการทำงานที่รายงานตามแบบ กท.16 หรือแบบรายงานการ เกิดอุบัติเหตุ ลดลงจากรอบปีที่ผ่านมา	มีการ รายงาน	-	/	ทำตาม กฎหมาย	-	-
	2. ไม่มีผู้เจ็บป่วยรายใหม่ที่ป่วยเป็นโรคอันเนื่องมาจากการทำงาน ตลอด ระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา	-	-	-	-	-	-
การทำงานที่ ปลอดภัย	3. จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ถูกต้อง เหมาะสม และ เพียงพอ เช่น ที่อุดหูหรือที่ครอบหูกรณีเสียงดัง หน้ากากป้องกันฝุ่นหรือ สารเคมี แวนตาป้องกันแสงจ้าหรือประกายไฟ หมวกนิรภัย ถุงมือ	/	/	/	/	/	-
	4. มีการกำหนดกฎระเบียบและขั้นตอนการทำงานที่ปลอดภัย	/	/	/	/	/	-
เครื่องจักร/ อุปกรณ์/เครื่องใช้	5. ติดตั้งเครื่องจักร/อุปกรณ์อย่างมั่นคงและปลอดภัย เช่น ติดตั้งฝาครอบส่วน ที่เคลื่อนไหวของเครื่องจักร/อุปกรณ์ ตลอดระยะเวลาการทำงาน	/	-	/	/	/	-

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
เครื่องจักร/ อุปกรณ์/เครื่องใช้	6. เครื่องจักร/อุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องใช้ได้รับการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี และไม่มีชิ้นส่วนที่ชำรุด หรือ ส่วนแหลมคมที่อาจทำอันตรายได้	/	-	/	/	/	-
ระบบไฟฟ้า	7. การเดินสายไฟเป็นระเบียบ ใช้สายไฟถูกประเภท และมีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การใช้ไฟฟ้าอย่างปลอดภัย	/	-	/	/	/	-
	8. สวิตช์ สายไฟ ได้รับการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและปลอดภัย	/	-	/	/	/	-
	9. มีเส้นหรือขอบเขตแสดงบริเวณที่อาจมีอันตรายหรือห้ามเข้าใกล้	/	-	/	/	/	-
	10. มีอุปกรณ์ตัดไฟ (Safety Cut/ Breaker) รองรับกรณีเกิดไฟช็อต/รั่ว	/	-	/	/	/	-
การป้องกัน อัคคีภัย	11. มีเครื่องดับเพลิงตรงกับชนิดของเชื้อเพลิงอย่างเพียงพอ ได้รับการตรวจสอบให้พร้อมใช้งาน และติดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่สามารถนำมาใช้ได้ทันที	/	-	/	/	/	-
	12. ทางหนีไฟและบันไดหนีไฟอยู่ในสภาพที่ดีไม่มีสิ่งกีดขวางหรือ ถูกปิดตาย	/	-	/	/	/	-

หมายเหตุ - หมายถึงไม่สอดคล้อง

/ หมายถึงสอดคล้อง

เกณฑ์สิ่งแวดล้อมดี”

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
แสงสว่าง	1. มีการจัดการด้านแสงสว่างให้มีความเข้มแสงเพียงพอต่อการทำงาน และเป็นไปตามมาตรฐาน	/	-	/	/	/	/
การระบายอากาศ	2. ภายในห้องหรือบริเวณที่ทำงานมีการระบายอากาศที่เพียงพอ อุณหภูมิเหมาะสม	/	-	/	/	/	/
เสียง/ความ สั่นสะเทือน	3. ไม่มีเสียงดังและความสั่นสะเทือนที่อาจมีผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน และสร้างความเดือดร้อนรำคาญต่อชุมชนใกล้เคียง	/	-	/	/	/	/
สารเคมี	4. มีการจัดประเภทของสารเคมี และแยกเก็บไว้เฉพาะตามหลักปฏิบัติสำหรับสารเคมีประเภทนั้น ๆ	/	/	/	/	/	/
	5. ไม่มีปัญหาฝุ่นหรือควันที่มีผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน และสร้างความเดือดร้อนรำคาญต่อชุมชนใกล้เคียง	/	-	/	/	/	/
	6. ไม่มีกลิ่นสารเคมีหรือกลิ่นเหม็นรบกวนที่มีผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน และสร้างความเดือดร้อนรำคาญต่อชุมชนใกล้เคียง	/	-	/	/	/	/

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
มูลฝอย	7. มีที่รองรับมูลฝอยเพียงพอ มีฝาปิดมิดชิด และแยกมูลฝอยอันตรายออกจากมูลฝอยทั่วไป	-	-	-	-	-	-
	8. มีการจัดการมูลฝอยอย่างเหมาะสมไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน และสร้างความเดือดร้อนรำคาญต่อชุมชนใกล้เคียง	/	-	/	/	/	/
น้ำเสียหรือสิ่ง ปฏิกูล	9. น้ำเสียหรือสิ่งปฏิกูลได้รับการบำบัดที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลก่อนระบายออกนอกอาคาร ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน และไม่สร้างความเดือดร้อนรำคาญต่อชุมชนใกล้เคียง	/	-	/	/	/	/

หมายเหตุ

- หมายถึงไม่สอดคล้อง

/ หมายถึงสอดคล้อง

“เกณฑ์มีชีวิตชีวา” และ “มีสมดุลชีวิต”

1) ระดับพื้นฐาน

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
การจัดสถานที่ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร	1. มีสถานที่เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและเพิ่มพูนความรู้ด้านการส่งเสริม สุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อมและความสมดุลในชีวิตและการทำงาน รวมทั้งมีกล่องรับความคิดเห็น และ/หรือกระดานสนทนา (เว็บบอร์ด)	-	-	มีในเรื่อง ความ ปลอดภัย	/	-	มีในด้าน สิ่งแวดล้อม
การให้ความรู้ด้าน การส่งเสริมสุขภาพ อนามัยสิ่งแวดล้อม และความสมดุลใน ชีวิตและการทำงาน	2. มีการให้ความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อมและความ สมดุลในชีวิตและการทำงาน แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างน้อย 5 เรื่อง/ปี	-	-	มีในเรื่อง ความ ปลอดภัย	/	ไม่รวมเรื่อง ความสมดุล ในชีวิต ฯ	มีในด้าน สิ่งแวดล้อม

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
กิจกรรม ลด เลิก บุหรี และสิ่งเสพติด	3. มีการให้ความรู้และจัดกิจกรรมการณรงค์การลด เลิกบุหรี และสิ่งเสพติด รวมทั้งห้ามสูบบุหรีในอาคารสถานประกอบกิจการ ทั้งนี้สามารถจัด “เขตสูบ บุหรี” เป็นการเฉพาะได้	-	/	-	/	-	-
การตรวจสอบ ประจำปี	4. มีการจัดหรือสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับบริการตรวจสอบสุขภาพประจำปี ทุกคนและมีการตรวจตามความเสี่ยงที่ผู้ปฏิบัติงานต้องสัมผัส	เฉพาะใน ส่วนที่ กฎหมาย กำหนด	-	/ เฉพาะการ ตรวจ สุขภาพตาม ความเสี่ยง	เฉพาะใน ส่วนที่ กฎหมาย กำหนด	เฉพาะใน ส่วนที่ กฎหมาย กำหนด	-
การให้บริการรักษา เบื้องต้นหรือการ ปฐมพยาบาล	5. มีตู้ยา ชุดปฐมพยาบาล และเครื่องชั่งน้ำหนัก พร้อมทั้งมีการจดบันทึกการ รักษาและการใช้ยา	/	-	/	/	/	-

หมายเหตุ - หมายถึงไม่สอดคล้อง

/ หมายถึงสอดคล้อง

2) ระดับดี

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
การกำหนด ผู้รับผิดชอบด้าน ส่งเสริมสุขภาพและ อนามัยสิ่งแวดล้อม และความสมดุลใน ชีวิตและการทำงาน	1. สถานที่ทำงานต้องกำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและ อนามัยสิ่งแวดล้อมและความสมดุลในชีวิตและการทำงาน ตามบทบาท หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	มีในเรื่องที่ เกี่ยวกับ มาตรฐาน	-	มีในเรื่องที่ เกี่ยวกับ มาตรฐาน	- มีการ ส่งเสริมเรื่อง สมดุลใน ชีวิตและการทำงาน	-	มีในด้าน สิ่งแวดล้อม
กิจกรรมการมีส่วนร่วม	2. มีการจัดตั้งกลุ่มแกนนำหรือชมรมสร้างเสริมสุขภาพ และอนามัย สิ่งแวดล้อมและความสมดุลในชีวิตและการทำงาน พร้อมทั้งมีการจัด กิจกรรมดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทุก ๆ ปี	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ - หมายถึงไม่สอดคล้อง
/ หมายถึงสอดคล้อง

3) ระดับดีมาก

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
กิจกรรมทางกาย	1. มีกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานได้ออกกำลังกาย เช่น มีสถานที่อุปกรณ์และจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา การออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา อย่างน้อย สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที	-	-	-	-	-	-
กิจกรรมส่งเสริมโภชนาการ	2. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมโภชนาการ โดยดูแลการจัดจำหน่ายอาหารให้มีความหลากหลายครบ 5 หมู่ตามหลักโภชนบัญญัติ	-	-	-	-	-	-
กิจกรรมนันทนาการ	3. มีการจัดกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เพื่อผ่อนคลายความเครียดและส่งเสริมความสามัคคีของผู้ปฏิบัติงาน เช่น จัดการแข่งขันกีฬา และจัดงานรื่นเริงในเทศกาลต่าง ๆ	-	-	-	/ กิจกรรม ส่งเสริม ความ สามัคคี	-	-
กิจกรรมดูแลสุขภาพฟัน	4. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการแปรงฟัน โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสแปรงฟันในที่ทำงานหรือให้มีสวัสดิการในการใช้บริการรักษาโรคฟัน	-	-	-	-	-	-

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
กิจกรรมส่งเสริม สุขภาพจิต	5. มีการประเมินความเครียดด้วยตนเอง หรือมีบริการให้คำปรึกษาเมื่อ ผู้ปฏิบัติงานมีปัญหาสุขภาพจิต	-	-	-	-	-	-
กิจกรรมส่งเสริม ป้องกันภาวะโลหิต จาง	6. มีการส่งเสริมให้หญิงวัยเจริญพันธุ์ในสถานที่ทำงานได้รับประทานวิตามิน เสริมธาตุเหล็กและโฟลิก (เฟอร์โรโฟลิก ซึ่งมีธาตุเหล็ก 60 มิลลิกรัม และ กรดโฟลิก 2.8 มิลลิกรัม) สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	-	-	-	-	-	-
การประเมินภาวะ โภชนาการ	7. มีการประเมินภาวะโภชนาการ โดยใช้ค่าดัชนีมวลกายและวัดรอบวงเอว	-	-	-	-	-	-
กิจกรรมทดสอบ/ ประเมินสมรรถ ภาพ ร่างกาย	8. มีการทดสอบ/ประเมินสมรรถภาพร่างกายเกี่ยวกับ ความอดทนของ หัวใจและปอด ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และความยืดหยุ่นของร่างกาย	-	-	-	-	-	-
กิจกรรมส่งเสริม ความสุขในชีวิต	9. มีการประเมินเพื่อวัดความสุขในชีวิตและการทำงานรายบุคคล	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ - หมายถึงไม่สอดคล้อง
/ หมายถึงสอดคล้อง

4) **ระดับดีเยี่ยม** สถานที่ทำงานต้องดำเนินการให้ผ่านเกณฑ์ระดับดีมากก่อน รวมทั้งต้องผ่านเกณฑ์มีชีวิตชีวา มีสมดุลชีวิต ระดับดีเยี่ยม จึงจะผ่านการรับรองระดับดีเยี่ยม

เรื่อง/กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	กระทรวงแรงงาน		กระทรวงอุตสาหกรรม			
		มรท. 8001	มาตรฐาน จรรยาปฏิบัติ ของสถาน ประกอบการ	มอก. /OHSAS 18001	มอก. 9999	มอก. 26000	มอก. 14001
การประเมิน ประสิทธิผล	มีการวัดและวิเคราะห์ผลการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ (กิจกรรมในระดับดีมาก) และนำไปสู่การปรับปรุง หรือการสร้างวิธีการทำงาน ใหม่ ระบบงาน หรือมีการใช้เทคโนโลยีมาส่งเสริมสุขภาพ อนามัยสิ่งแวดล้อม และสร้างความสมดุลในชีวิตและการทำงาน	-	-	มีการ ทบทวน ปรับปรุง อย่าง ต่อเนื่อง	-	-	มีการ ทบทวน ปรับปรุง อย่าง ต่อเนื่อง

หมายเหตุ - หมายถึงไม่สอดคล้อง

/ หมายถึงสอดคล้อง

2.1.7 บทสรุปการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสอดคล้อง

จากตารางการเปรียบเทียบความสอดคล้องดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า

ส่วนที่ 1 : การสนับสนุนขององค์กรและการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานนั้น มาตรฐานต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเช่นกัน แต่มีจุดเน้นให้ความสำคัญแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด แสดงให้เห็นถึงความสำคัญว่าด้วยเรื่องการสนับสนุนขององค์กร ที่มีส่วนผลักดันให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามมาตรฐานต่าง ๆ รวมถึงการกำหนดผู้รับผิดชอบด้านส่งเสริมสุขภาพ อนามัยสิ่งแวดล้อมและความสมดุลในชีวิตและการทำงาน พบว่า หลายมาตรฐานมีการกำหนดผู้รับผิดชอบงานด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม แต่มักแยกออกจากผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งอาจเป็นคนละหน่วยงาน ทำให้ต้องใช้การประสานงานระหว่างหน่วยงานเพื่อให้เกิดการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อเป้าหมายการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ และอาจทำให้การดำเนินงานมีช่องว่าง ไม่ครอบคลุมครบถ้วน

ส่วนที่ 2 : เกณฑ์ “สะอาด ปลอดภัย สิ่งแวดล้อมดี และมีชีวิตชีวา มีสมดุลชีวิต” ซึ่งในการประเมินแบ่งเป็นส่วนย่อย “เกณฑ์สะอาด” “เกณฑ์ความปลอดภัย” “เกณฑ์สิ่งแวดล้อมดี” และ “เกณฑ์มีชีวิตชีวาและมีสมดุลชีวิต” นั้น พบว่ามีความแตกต่างกันค่อนข้างชัดเจน ดังนี้

- ในส่วนย่อย “เกณฑ์สะอาด” แม้ว่ามาตรฐานต่าง ๆ ให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดสัดส่วนพื้นที่การทำงาน ความเป็นระเบียบและสะอาด อย่างไรก็ตามประเด็น/ข้อกำหนดมิได้มีการระบุในรายละเอียด เหมือนกับ มาตรฐานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for life) ที่มีประเด็น/ข้อกำหนดด้านการสุขาภิบาลที่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องการจัดการสัตว์/แมลงนำโรค
- ในส่วนย่อย “เกณฑ์ความปลอดภัย” “เกณฑ์สิ่งแวดล้อมดี” และ “เกณฑ์มีชีวิตชีวาและมีสมดุลชีวิต” นั้น มีหลายมาตรฐานที่ให้ความสำคัญในประเด็น/ข้อกำหนดตามเกณฑ์ดังกล่าว แต่จะเป็นไปตามจุดมุ่งเน้นของแต่ละมาตรฐาน อาทิเช่น มาตรฐาน มอก./OHSAS 18001 จะมีประเด็นหัวข้อเกี่ยวกับด้านความปลอดภัยมาก ในขณะที่ มอก.14001 จะมีประเด็นหัวข้อเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อมมาก ในขณะที่ หลายมาตรฐานให้ความสำคัญต่อประเด็นข้อกำหนดในเกณฑ์มีชีวิตชีวา มีสมดุลชีวิต ได้แก่ การสื่อสาร การให้ความรู้ การตรวจสุขภาพ การปฐมพยาบาล อย่างไรก็ตามกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพมักเป็นเพียงหัวข้อย่อยแสดงถึงการดำเนินการ แต่ไม่ได้ถูกหยิบยกมากำหนดเป็นหัวข้อการประเมินอย่างเป็นรูปธรรม

2.2 แบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 แบบสอบถามการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานประเภทต่าง ๆ

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อคิดเห็นจากคณะทำงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนงานพัฒนาสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานประเด็นด้านสุขภาพ ข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนจึงมีความสำคัญ ข้อมูลจากผู้ปฏิบัติทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ และสถานประกอบการ จะถูกรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานประเภทต่าง ๆ ที่มีใช้ในหน่วยงาน ทั้งนี้มุ่งเน้นมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ปฏิบัติงานให้มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม และมีความปลอดภัย ซึ่งแบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินมาตรฐานต่าง ๆ มีข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น/เสนอแนะต่อการดำเนินงานตามมาตรฐาน Healthy Workplace มีข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อ

แบบสอบถามนี้จะถูกส่งไปยังหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 300 แห่ง นอกจากนี้จะทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคลจากผู้แทนกระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม และการนิคมแห่งประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลแนวทางการดำเนินงาน และการขับเคลื่อนงานพัฒนาสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงานฯ ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แบบสอบถาม เรื่องการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานประเภทต่าง ๆ

คำแนะนำ กรุณากรอกข้อมูล หรือกาเครื่องหมาย X ลงในแบบสอบถามตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ประเภทสถานประกอบการ/หน่วยงาน

☐ ผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม	☐ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
☐ ยานยนต์	☐ ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก
☐ เครื่องนุ่งห่ม	☐ การไฟฟ้า ก๊าซ และประปา
☐ สิ่งทอ	☐ อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
☐ เคมีภัณฑ์	☐ โรงแรมและภัตตาคาร
☐ การแพทย์และสาธารณสุข	☐ ขนส่ง และคลังสินค้า
☐ อื่นๆ ระบุ	

2. จำนวนผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ/หน่วยงาน

- ☐ 1 - 50 คน ☐ 51 - 100 คน ☐ 101 - 200 คน ☐ 201 - 500 คน ☐ 501 คน ขึ้นไป

3. มาตรฐานที่สถานประกอบการ/หน่วยงานมีการดำเนินการ

มาตรฐาน	ได้รับการรับรองเมื่อ (ระบุ ปีพ.ศ.)	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ดำเนินการเป็นระยะเวลา (ปี)	สถานะปัจจุบันของการรับรอง	
				คงอยู่	ยกเลิก (โปรดระบุสาเหตุ)
มรท. 8001					
มอก./OHSAS 18001					
มอก. 9999					
มอก. 26000					
มอก. 14001					
Healthy Workplace					
อื่นๆ ระบุ					

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานประเภทต่าง ๆ (ตอบเฉพาะมาตรฐานที่มีการดำเนินการในหน่วยงานของท่าน)

มาตรฐาน	ประโยชน์ที่ได้รับ
มรท. 8001	
มอก./OHSAS 18001	
มอก. 9999	
มอก. 26000	
มอก. 14001	
Healthy Workplace	
อื่นๆ ระบุ	

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการมาตรฐานต่าง ๆ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการมาตรฐาน (ตอบได้หลายข้อ)

☐ ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร	☐ ไม่มีหน่วยงาน หรือผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน
☐ ขาดความร่วมมือจากพนักงาน	☐ ปัญหาด้านการสื่อสาร
☐ ขาดการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	☐ ขาดการปรับปรุงแก้ไข
☐ ขาดการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี	☐ ขาดบุคลากร/ทรัพยากร
☐ ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กร	
☐ อื่นๆ ระบุ	

2. สิ่งสนับสนุนให้การดำเนินงานสำเร็จ (ตอบได้หลายข้อ)

☐ การสนับสนุนจากผู้บริหาร	☐ มีการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
☐ วัฒนธรรมองค์กร	☐ มีโครงสร้างความรับผิดชอบที่ชัดเจน
☐ มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	☐ มีการปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง
☐ ความมีส่วนร่วมของพนักงาน	☐ เทคโนโลยี
☐ บุคลากร/ทรัพยากร	
☐ อื่นๆ ระบุ	

3. ท่านคิดว่ามาตรฐานที่สถานประกอบกิจการดำเนินการอยู่มีจุดเด่น และมีความเข้าซ้อนกับมาตรฐานใด และเข้าซ้อนกันอย่างไรหรือในด้านใด

มาตรฐาน	จุดเด่น	มาตรฐานที่มีความเข้าซ้อน	ประเด็นที่เข้าซ้อน
มรท. 8001			
มอก./OHSAS 18001			
มอก. 9999			
มอก. 26000			
มอก. 14001			
Healthy Workplace			
อื่นๆ.....			

4. กรณีที่หน่วยงานไม่ได้ดำเนินการมาตรฐาน Healthy Workplace เป็นเพราะเหตุใด (ตอบได้หลายข้อ)

☐ ไม่รู้จัก	☐ ไม่เป็นมาตรฐานสากล
☐ ไม่เหมาะกับบริบทของหน่วยงาน	☐ อื่นๆ ระบุ

ผู้ตอบแบบสอบถาม ตำแหน่ง/หน้าที่/โทรศัพท์

กรณีที่หน่วยงานของท่านมีการดำเนินงานตามมาตรฐาน Healthy Workplace กรุณาตอบต่อไปนี้ 3

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น/เสนอแนะต่อการดำเนินงานตามมาตรฐาน Healthy Workplace

1. จำนวนองค์ประกอบ (เรื่อง/กิจกรรม) ที่ใช้ในการประเมิน ☐ น้อยไป
☐ มากไป
☐ ไม่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ.....

2. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ☐ ย่อนไป
☐ เหมาะสมดี
☐ ไม่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ.....

3. กระบวนการในการดำเนินการขอรับการรับรอง

- 3.1 การประเมินตนเอง ☐ มีประโยชน์ ทำให้สามารถเตรียมความพร้อมรองรับการประเมิน
☐ ไม่มีประโยชน์ เนื่องจากซ้ำซ้อนกับการประเมินโดยคณะผู้ให้การรับรอง
☐ ไม่ชัดเจน เนื่องจากผู้ประเมินเป็นคนละกลุ่มกับผู้ให้การรับรอง

ข้อเสนอแนะ.....

- 3.2 การประเมินโดยคณะผู้ให้การรับรอง ☐ มีแนวทางที่ชัดเจน ได้มาตรฐาน น่าเชื่อถือ
☐ ขาดความชัดเจน ไม่แม่นยำในเกณฑ์การประเมิน ไม่น่าเชื่อถือ
☐ คณะผู้ให้การรับรอง ประกอบด้วยทีมงานที่ครอบคลุมครบทุกด้าน
☐ คณะผู้ให้การรับรอง ประกอบด้วยทีมงานที่ไม่ครอบคลุมครบทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ.....

4. การแบ่งระดับขั้นของการรับรอง ☐ แบ่งหลายระดับเกินไป
☐ ไม่เหมาะสมกับเกณฑ์ที่กำหนดในแต่ละระดับ
☐ เหมาะสมดี

ข้อเสนอแนะ.....

พื้นที่นี้ สำหรับท่านที่ประสงค์จะให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานประเภทต่าง ๆ เพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

2.2.2 ประเด็นสอบถาม/สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานประเภทต่าง ๆ

การสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน การนิคมอุตสาหกรรม รวมถึงสถาบันการศึกษา ซึ่งการสอบถาม/สัมภาษณ์ความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะทำให้ได้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันสำหรับการประเมินสถานประกอบการ/สถานที่ทำงาน และเป็นแนวทางในการพัฒนามาตรฐานฯ ของกรมอนามัย ทั้งนี้มาตรฐานที่อยู่ในขอบเขตการพิจารณา ประกอบด้วย

- 1) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม: มอก. 14001
- 2) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย: มอก.18001
- 3) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม: มอก.9999
- 4) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม: มอก.26000
- 5) มาตรฐานแรงงานไทย ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจไทย: มรท.8001
- 6) มาตรฐาน Healthy Workplace Happy for Life

โดยดำเนินการสอบถาม/สัมภาษณ์ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ความเหมาะสมของมาตรฐานประเภทต่าง ๆ ข้างต้นต่อสถานประกอบกิจการ
2. จุดเด่น ความแตกต่างหรือซ้ำซ้อน ของมาตรฐานประเภทต่าง ๆ ข้างต้น
3. ปัจจัยสนับสนุนที่จะส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการ มีการดำเนินมาตรฐานประเภทต่าง ๆ
4. อุปสรรคที่ทำให้สถานประกอบกิจการไม่ดำเนินการมาตรฐานประเภทต่าง ๆ
5. ความสำคัญของการทำงานอย่างมีสมดุลระหว่างชีวิตกับงานต่อสถานประกอบกิจการ
6. บทบาทของหน่วยงาน ในการช่วยส่งเสริมให้เกิดการดำเนินงานสร้างสมดุลชีวิตและการทำงาน
7. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในการสนับสนุนให้สถานประกอบกิจการมีการดำเนินการมาตรฐานประเภทต่าง ๆ

บทที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่มีใช้ในการประเมินหน่วยงาน

การเก็บข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้ปฏิบัติจากหน่วยงานภาครัฐ และสถานประกอบกิจการ ถูกรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (รายละเอียดแบบสอบถามและประเด็นการสัมภาษณ์ดังแสดงในบทที่ 2) แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

- I. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม
- II. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

I. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามที่ส่งไปยังหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 300 แห่ง ซึ่งได้รับกลับคืนจำนวน 90 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
- ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินมาตรฐานต่าง ๆ
- ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น/เสนอแนะต่อการดำเนินงานตามมาตรฐาน Healthy Workplace

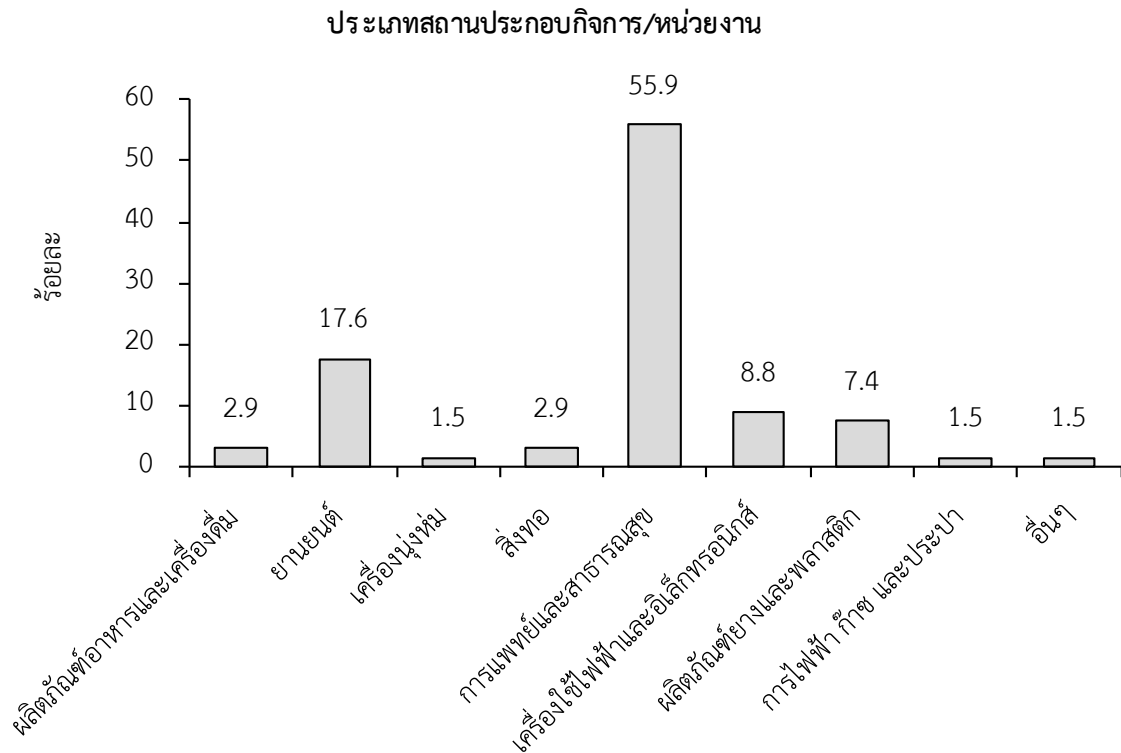
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ประเภทสถานประกอบกิจการ/หน่วยงาน

จากแบบสอบถามที่รวบรวมได้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยสถานประกอบกิจการจำนวน 9 ประเภท ได้แก่

- (1) ผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม
- (2) ยานยนต์
- (3) เครื่องนุ่งห่ม
- (4) สิ่งทอ
- (5) การแพทย์และสาธารณสุข
- (6) เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
- (7) ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก
- (8) การไฟฟ้า ก๊าซ และประปา และ
- (9) ประเภทอื่น ๆ

โดย พบว่าโดยส่วนใหญ่ร้อยละ 55.9 เป็นสถานบริการการแพทย์และสาธารณสุข รองลงมาร้อยละ 17.6 คือสถานประกอบกิจการเกี่ยวกับยานยนต์ ร้อยละ 8.8 เป็นสถานประกอบกิจการเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และร้อยละ 7.4 เป็นสถานประกอบกิจการผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 3.1

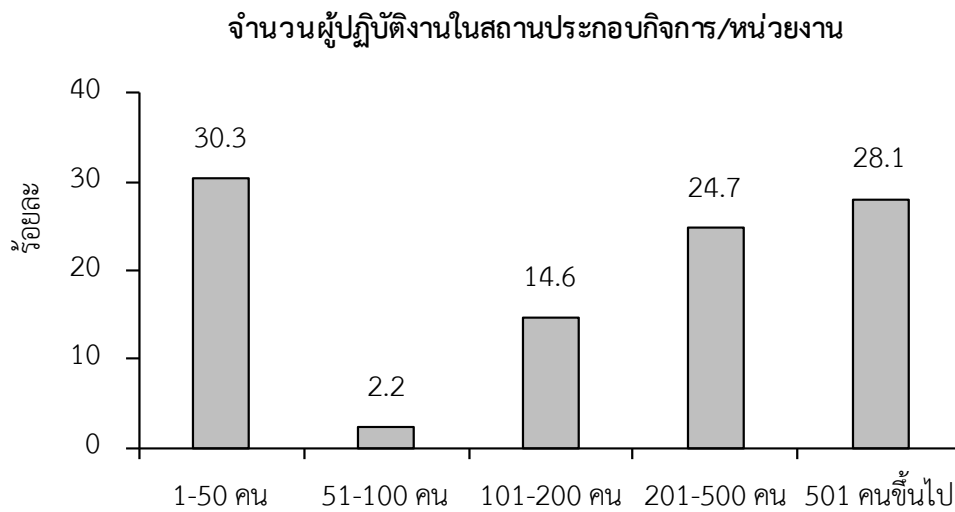
ภาพที่ 3.1 ร้อยละของประเภทสถานประกอบกิจการ/หน่วยงาน

1.2 จำนวนผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบกิจการ/หน่วยงาน

จำนวนผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบกิจการ/หน่วยงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

- (1) 1-50 คน
- (2) 51-100 คน
- (3) 101-200 คน
- (4) 201-500 คน และ
- (5) 501 คนขึ้นไป

พบว่าสถานประกอบกิจการร้อยละ 30.3 มีผู้ปฏิบัติงานไม่เกิน 50 คน ในขณะที่สถานประกอบกิจการที่มีผู้ปฏิบัติงานในช่วง 201-500 คน และตั้งแต่ 501 คนขึ้นไป พบว่ามีอยู่ร้อยละ 24.7 และร้อยละ 28.1 ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 3.2

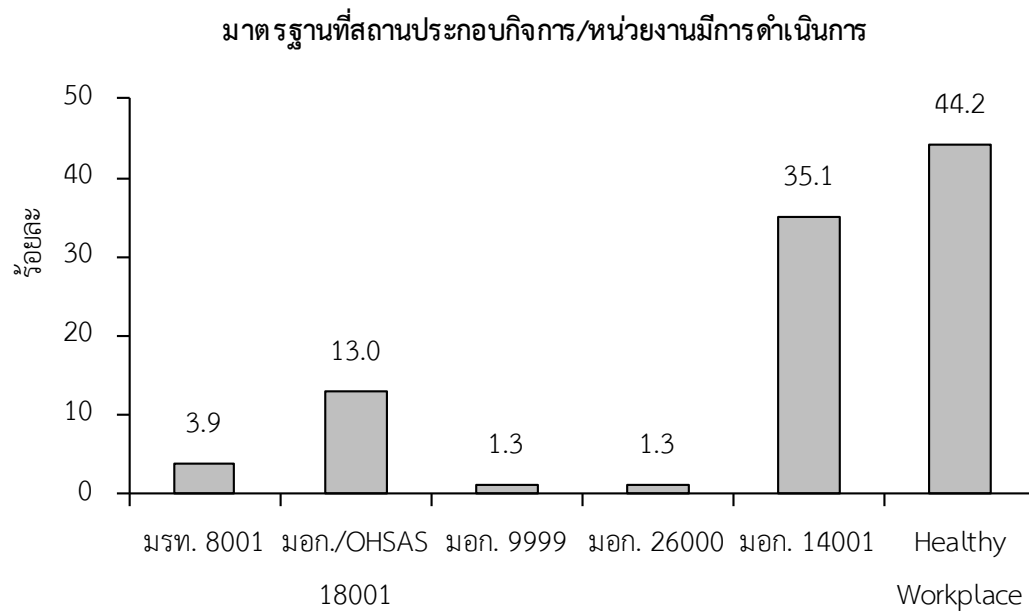

ภาพที่ 3.2 ร้อยละของจำนวนผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบกิจการ/หน่วยงาน

1.3 มาตรฐานที่สถานประกอบกิจการ/หน่วยงานมีการดำเนินการ

มาตรฐานที่มีการดำเนินการ พบว่าสถานประกอบกิจการส่วนใหญ่ ร้อยละ 44.2 มีการดำเนินการมาตรฐานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน (Healthy Workplace) สถานประกอบกิจการร้อยละ 35.1 มีการดำเนินการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมเกณฑ์ (มอก.14001) สถานประกอบกิจการร้อยละ 13.0 ดำเนินการมาตรฐานระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (มอก./OHSAS 18001) นอกจากนี้ยังพบว่าสถานประกอบกิจการร้อยละ 3.9 ดำเนินการมาตรฐานแรงงานไทย (มรท.8001) และมีสถานประกอบกิจการเพียงร้อยละ 1.3 ที่ดำเนินการ มอก.9999 (มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม-แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม) และมอก.26000 (มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม) แสดงรายละเอียดดังภาพที่ 3.3

โดยพบว่าสถานบริการการแพทย์และสาธารณสุข เป็นเพียงกลุ่มเดียวที่ตอบว่ามีการดำเนินการมาตรฐานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน (Healthy Workplace)

ภาพที่ 3.3 ร้อยละของมาตรฐานที่สถานประกอบกิจการ/หน่วยงานมีการดำเนินการ

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานประเภทต่าง ๆ

ข้อมูลในส่วนนี้ให้สถานประกอบกิจการแต่ละแห่งตอบเฉพาะมาตรฐานที่มีการดำเนินการในหน่วยงานของตนเอง สามารถสรุปประโยชน์ที่ได้รับจำแนกตามเกณฑ์มาตรฐาน ได้ดังนี้

1.4.1 ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐาน Healthy Workplace

- คุณภาพชีวิตและจิตใจพนักงานดีขึ้น
- ทำให้สถานที่ทำงานน่าอยู่ ความสะอาด ปลอดภัย สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีขึ้น
- ทำให้มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน
- ทำให้มีการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมในสถานที่ทำงาน
- เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่งผลให้สถานที่น่าอยู่ น่าทำงาน
- ทำให้โรงพยาบาลสะอาด เป็นระเบียบ เอื้อต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ มีพื้นที่สีเขียวมากขึ้น
- เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของสถานที่ทำงาน และเกิดประสิทธิภาพในการทำงาน
- หน่วยงานมีความสะอาด จัดสำเนาเป็นหมวดหมู่ สะดวก หยิบจับง่าย ดูงามตาเป็นระเบียบ
สิ่งแวดล้อมดูร่มรื่น รู้สึกผ่อนคลาย
- เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของสถานที่ทำงานว่าเป็นสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน และเห็นความสำคัญของสุขภาพของคนทำงาน

- สถานบริการได้พัฒนา ผู้ให้บริการและผู้รับบริการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพกายและใจ เป็นแบบอย่างให้กับหน่วยราชการอื่น ๆ ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในสถานบริการ
- รพ.สต.ได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐาน ทำให้ผู้รับบริการได้รับการเอื้ออำนวยจากการใช้บริการ
- เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน ผู้เกี่ยวข้อง

1.4.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐาน มอก. 14001

- สร้างความเชื่อมั่นจากลูกค้า และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ช่วยจัดระบบให้ง่ายต่อการดำเนินการ
- ทำให้มีการดำเนินงาน มีการปรับปรุง และควบคุมด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ
- เกิดการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- ลดการปล่อยมลพิษ ปกป้องสิ่งแวดล้อม นำของเสียกลับมาใช้ใหม่ มีการจัดการผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ทำให้สภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตพนักงานดีขึ้น
- พื้นที่ทำงานมีสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น สภาพแวดล้อมในโรงงานดีขึ้นกว่าเดิม สะอาดขึ้นกว่าเดิม พนักงานมีสุขภาพดีขึ้น
- ทำให้พนักงานมีความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อม
- ทำให้เกิดการควบคุม ป้องกัน ลดมลภาวะทางน้ำ อากาศ กากของเสีย เสียงรบกวน ที่กระทบต่อชุมชนรอบข้าง และสภาพแวดล้อม ประหยัดการใช้พลังงานและทรัพยากร
- ลูกค้ายอมรับ และซื้อสินค้า
- โรงงานมีมาตรฐานสากล และลูกค้าพึงพอใจ พนักงานมีความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงานน่าอยู่ และยกระดับมาตรฐานของโรงงานในด้านสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย แรงงานอาชีวอนามัย

1.4.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐาน มอก./OHSAS 18001

- สร้างความเชื่อมั่นให้ลูกค้า
- ทำให้มีการพัฒนาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ
- พนักงานมีความปลอดภัยในการทำงานมากขึ้น สภาพแวดล้อมดีขึ้น
- พนักงานมีความตระหนักรู้ด้านสุขภาพและปลอดภัย
- ทราบความเสี่ยงต่างๆ และให้เกิดการจัดการความเสี่ยงนั้น ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุของโรงงาน ลดการเกิดอุบัติเหตุในสถานที่ทำงาน
- การขยายโอกาสทางธุรกิจ

1.4.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐาน มรท.8001

- เป็นไปตามข้อกำหนดของลูกค้า สร้างความพึงพอใจให้ลูกค้า
- แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในการทำงาน ลดความสูญเสียและทรัพย์สิน ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตที่จะสร้างรายได้ให้แก่ลูกค้า สร้างผลกำไรให้สถานประกอบการ สร้างภาพลักษณ์ที่ดี และสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ลดอุปสรรคและขัดจำกัดทางสังคม

1.4.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐาน HA

- โรงพยาบาลได้คุณภาพ มาตรฐานในการดูแลผู้ป่วย มีแนวทางที่ชัดเจนในการบริการ พัฒนาระบบบริการอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม พัฒนาบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่
- เพิ่มประสิทธิภาพในการบริการด้านการรักษาพยาบาล และสนับสนุนการรักษาพยาบาลให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
- ทำให้เกิดคุณภาพในระบบการดูแลผู้ป่วย
- มีการดูแลทุกด้านได้อย่างปลอดภัยมากขึ้น ครอบคลุมทุกด้านทั้งผู้ประเมิน ญาติ ประชาชนในชุมชน โครงสร้างอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม เครื่องมือแพทย์ ระบบการดูแลผู้ป่วย ดูแลระบบเฉพาะโรค การส่งต่อผู้ป่วย ระบบการป้องกันการติดเชื้อ ระบบส่งต่อ ระบบการบริหารจัดการ ระบบการป้องกันความเสี่ยง

1.4.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐาน Green & Clean Hospital

- โรงพยาบาลรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ช่วยสนับสนุนการลดใช้ถุงพลาสติก ไม่ใช้กล่องโฟมในโรงพยาบาล ปลอดบุหรี่ยี่ ประหยัดพลังงาน
- ทำให้สิ่งแวดล้อมสะอาดขึ้น
- ลดค่าใช้จ่าย รักษาสิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลังงาน
- การจัดการขยะอย่างถูกวิธี ส้วมสะอาด ลดการใช้พลังงาน สิ่งแวดล้อมดี มีอาหารปลอดภัย

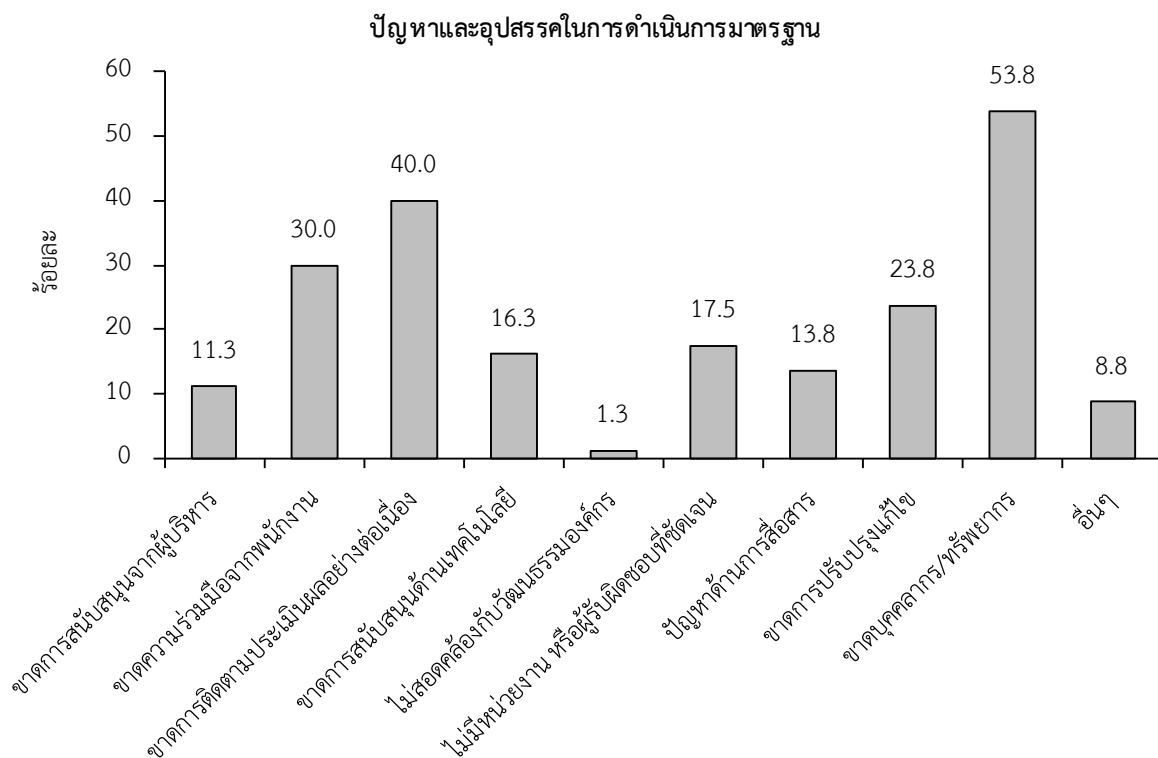
1.4.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐาน Happy WP

- ใช้เป็นนโยบายในการขับเคลื่อนกิจกรรมการสร้างแรงงานสัมพันธ์ และโครงการต่างๆ ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์กรกับพนักงาน

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการมาตรฐานต่าง ๆ

2.1 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการมาตรฐาน

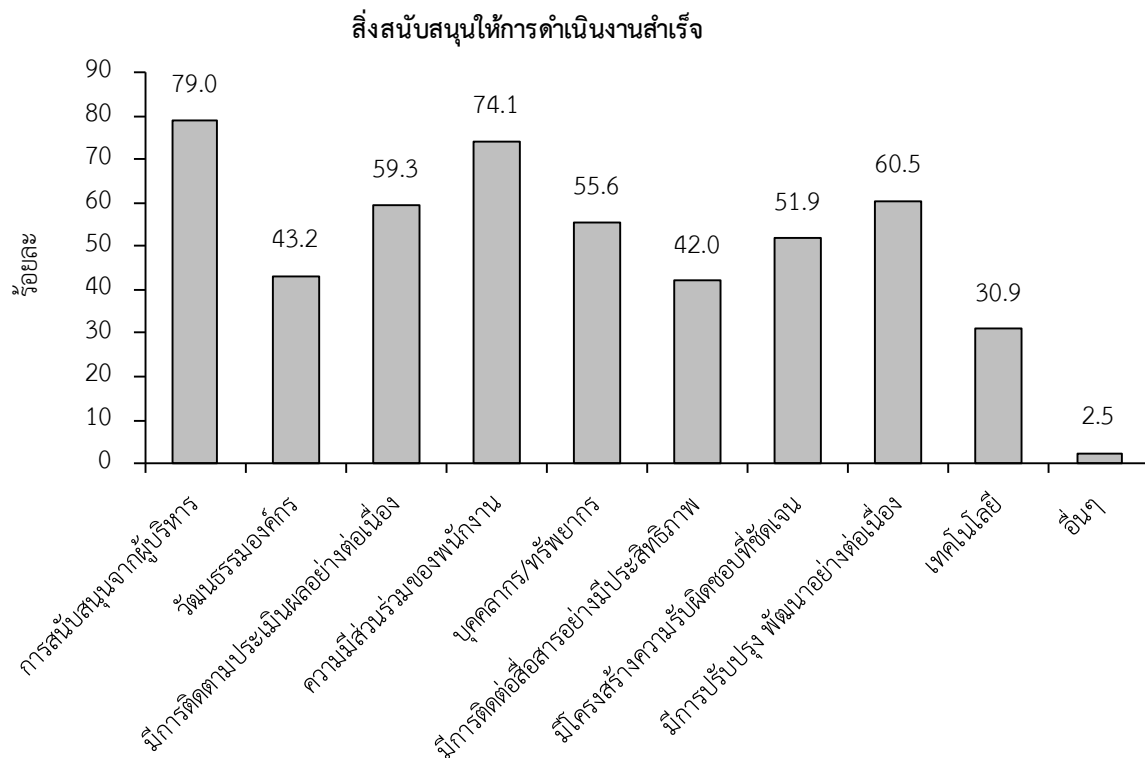
ปัญหาและอุปสรรคที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากร/ทรัพยากร (ร้อยละ 53.8) การขาดการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 40.0) ขาดความร่วมมือจากพนักงาน (ร้อยละ 30.0) และขาดการปรับปรุงแก้ไข (ร้อยละ 23.8) ปัญหาที่พบเป็นส่วนน้อย ได้แก่ การไม่มีหน่วยงาน หรือผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน (ร้อยละ 17.5) การขาดการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี (ร้อยละ 16.3) ปัญหาด้านการสื่อสาร (ร้อยละ 13.8) การขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร (ร้อยละ 11.3) ปัญหาอื่นๆ (ร้อยละ 8.8) เช่น auditor ไม่เหมือนกัน ภาระงานมากเกินไป บุคลากรมีความเข้าใจในมาตรฐานน้อย ค่าใช้จ่ายในการจัดทำระบบค่อนข้างสูง ไม่มีบริการทำลายขยะทั่วไปจากท้องถิ่น (อบต.) ขาดการพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ปัญหาเรื่องความไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กร พบน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 1.3 รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 3.4

ภาพที่ 3.4 ร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการมาตรฐาน

2.2 สิ่งสนับสนุนให้การดำเนินงานสำเร็จ

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าสิ่งสนับสนุนหลักที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหาร (ร้อยละ 79.0) การมีส่วนร่วมของพนักงาน (ร้อยละ 74.1) การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 60.5) การติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 59.3) บุคลากร/ทรัพยากร (ร้อยละ 55.6) และการมีโครงสร้างความรับผิดชอบที่ชัดเจน (ร้อยละ 51.9) ปัจจัยอื่นๆ ที่สนับสนุนให้การดำเนินงานสำเร็จ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร (ร้อยละ 43.2) การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (ร้อยละ 42.0) และสิ่งสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยี (ร้อยละ 30.9) แสดงดังภาพที่ 3.5

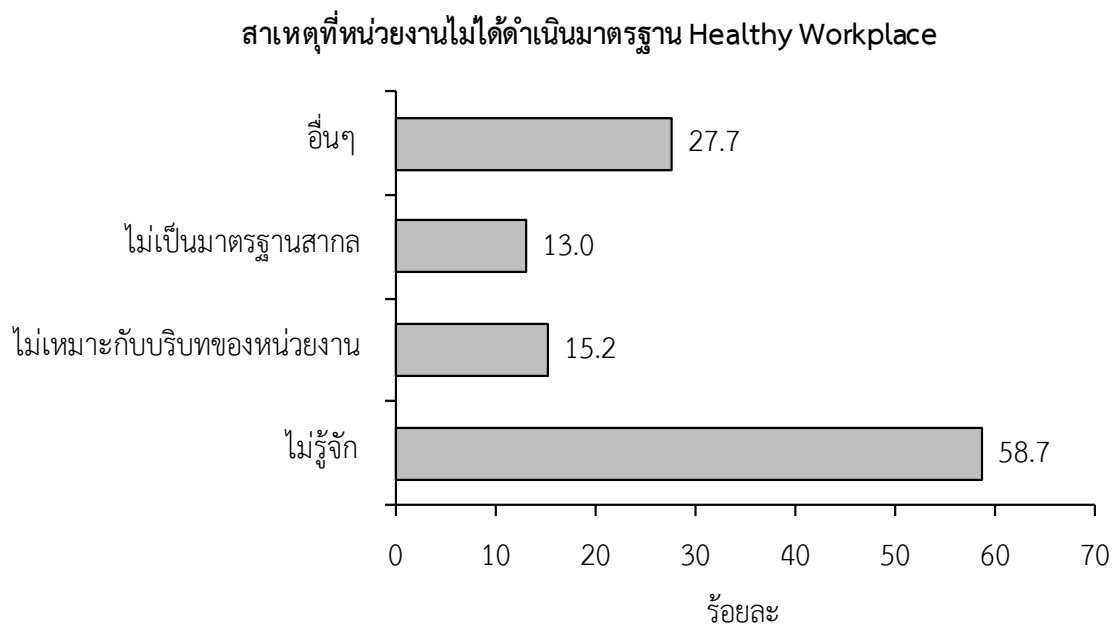
ภาพที่ 3.5 ร้อยละของสิ่งสนับสนุนให้การดำเนินงานสำเร็จ

2.3 จุดเด่น และความซ้ำซ้อนของมาตรฐานที่สถานประกอบการมีการดำเนินการ

มาตรฐาน	จุดเด่น	มาตรฐานที่มีความซ้ำซ้อน	ประเด็นที่ซ้ำซ้อน
Healthy Workplace	- เป็นเกณฑ์ที่สามารถทำได้จริง - สามารถใช้กับหน่วยงานขนาดเล็กได้เป็นอย่างดี - ทุกภาคมีส่วนร่วม ความร่วมมือของผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง - มีการดำเนินการครบทุกมิติ	- อาชีวอนามัยและความปลอดภัย - Green & Clean - 5 ส.	- สิ่งแวดล้อม - ขยะ ส้วม สุขภาพ - การจัดอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อม - ความปลอดภัย
มอก. 14001	- มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ รับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น - มีระบบในการควบคุม ป้องกันมลภาวะทางสิ่งแวดล้อมต่างๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย - มีข้อกำหนดชัดเจน เป็นที่ยอมรับในระดับสากล	- กฎกระทรวงระบบการจัดการพลังงาน - อุตสาหกรรมสีเขียว - OHSAS 18001	- ข้อกำหนดที่ให้มีมาตรการประหยัดพลังงาน - การเตรียมพร้อมภาวะฉุกเฉิน การสื่อสาร การควบคุมปฏิบัติ
มอก./OHSAS 18001	- เน้นความปลอดภัยในการทำงาน และสุขภาพในการทำงานที่ดี - คุ้มครองพนักงาน ลดอุบัติเหตุ	- ISO 14001	- การเตรียมพร้อมภาวะฉุกเฉิน การสื่อสาร การควบคุมปฏิบัติ

2.4 สาเหตุที่หน่วยงานไม่ได้ดำเนินการมาตรฐาน Healthy Workplace

จากการสอบถามถึงสาเหตุที่หน่วยงานไม่ได้ดำเนินการมาตรฐาน Healthy Workplace พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 58.7 ให้สาเหตุว่าไม่รู้จักรับมาตรฐาน Healthy Workplace สาเหตุอื่น ๆ เช่น ไม่มีนโยบายจากบริษัทแม่ ความไม่พร้อมและขาดการสนับสนุนขององค์กร ขาดบุคลากรที่จะรับผิดชอบ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ มีการจัดทำมาตรฐานอื่นแล้ว พบร้อยละ 27.7 รองลงมาเป็นสาเหตุจากความไม่เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน (ร้อยละ 15.2) และความไม่เป็นมาตรฐานสากล (ร้อยละ 13.0) รายละเอียดดังภาพที่ 3.6

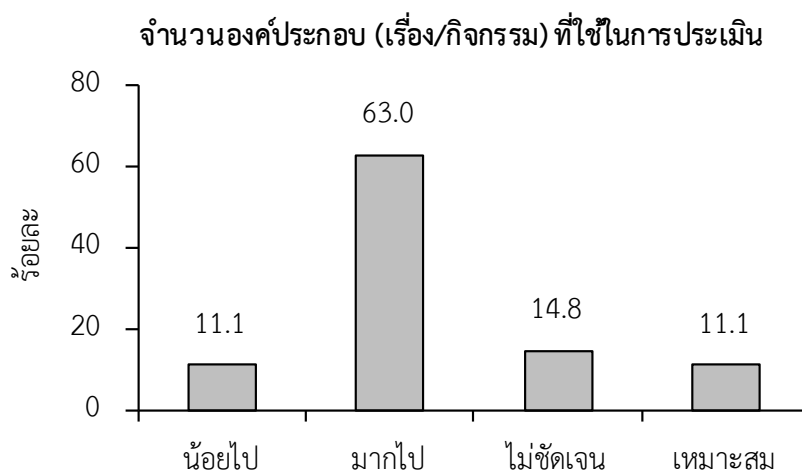

ภาพที่ 3.6 ร้อยละของสาเหตุที่หน่วยงานไม่ได้ดำเนินการมาตรฐาน Healthy Workplace

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น/เสนอแนะต่อการดำเนินงานตามมาตรฐาน Healthy Workplace

3.1 จำนวนองค์ประกอบ (เรื่อง/กิจกรรม) ที่ใช้ในการประเมิน

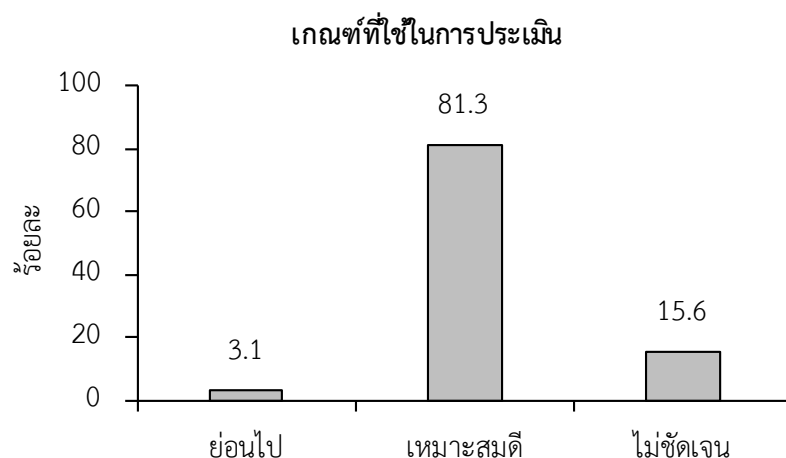
ข้อคิดเห็นที่มีต่อจำนวนองค์ประกอบที่ใช้ในการประเมิน ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 27.7 เห็นว่าจำนวนองค์ประกอบที่ใช้ในการประเมินมากเกินไป และร้อยละ 14.8 เห็นว่าจำนวนองค์ประกอบฯ ไม่ชัดเจน ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าจำนวนองค์ประกอบฯ มีน้อยไป และจำนวนองค์ประกอบฯ มีความเหมาะสมแล้ว มีปริมาณเท่ากันที่ร้อยละ 11.1 รายละเอียดดังภาพที่ 3.7

ภาพที่ 3.7 ร้อยละของความคิดเห็นที่มีต่อจำนวนองค์ประกอบ (เรื่อง/กิจกรรม) ที่ใช้ในการประเมิน

3.2 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

ข้อคิดเห็นที่มีต่อเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.3 เห็นว่าเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินมีความเหมาะสม ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 15.6 เห็นว่าเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินไม่ชัดเจน และมีเพียงร้อยละ 3.1 ที่เห็นว่าเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินหย่อนไป รายละเอียดดังภาพที่ 3.8

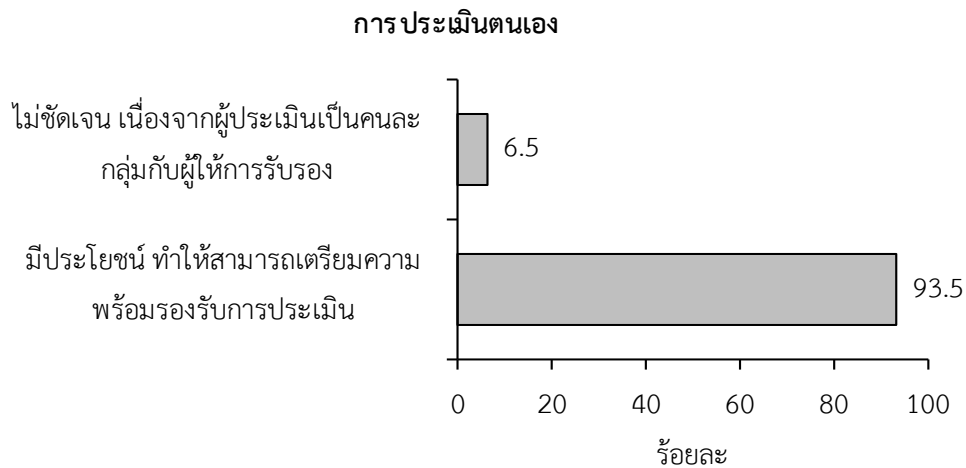

ภาพที่ 3.8 ร้อยละของความคิดเห็นที่มีต่อเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

3.3 กระบวนการในการดำเนินการขอรับการรับรอง

3.3.1 การประเมินตนเอง

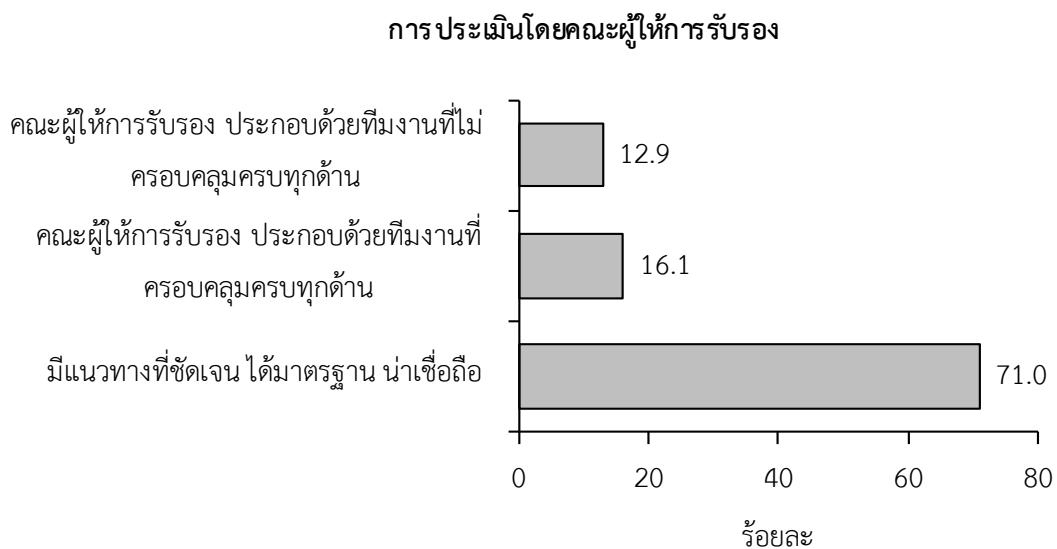
ผู้ตอบแบบสอบถามถึงร้อยละ 93.5 เห็นว่าการประเมินตนเองมีประโยชน์ ทำให้สามารถเตรียมความพร้อมรองรับการประเมินได้ และร้อยละ 6.5 เห็นว่าการประเมินตนเองมีความไม่ชัดเจน เนื่องจากผู้ประเมินเป็นคนละกลุ่มกับผู้ให้การรับรอง รายละเอียดดังภาพที่ 3.9

ภาพที่ 3.9 ร้อยละของความคิดเห็นที่มีต่อการประเมินตนเอง

3.2 การประเมินโดยคณะผู้ให้การรับรอง

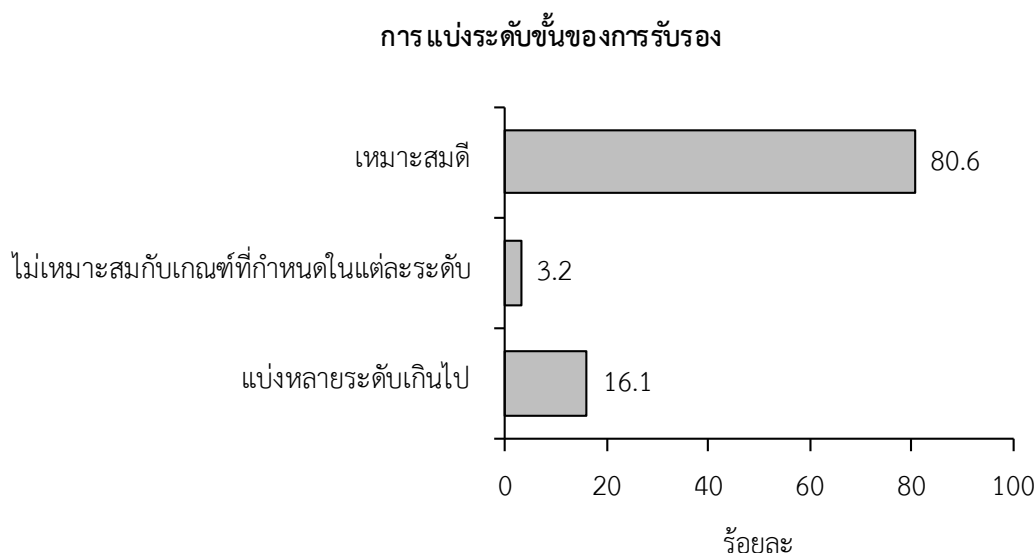
ผู้ตอบแบบสอบถามถึงร้อยละ 71.0 เห็นว่าการประเมินโดยคณะผู้ให้การรับรองมีแนวทางที่ชัดเจน ได้มาตรฐาน น่าเชื่อถือ และร้อยละ 16.1 เห็นว่าคณะผู้ให้การรับรองประกอบด้วยทีมงานที่ครอบคลุมครบทุกด้าน ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 12.9 เห็นว่าคณะผู้ให้การรับรองประกอบด้วยทีมงานที่ไม่ครอบคลุมครบทุกด้าน รายละเอียดดังภาพที่ 3.10

ภาพที่ 3.10 ร้อยละของความคิดเห็นที่มีต่อการประเมินโดยคณะผู้ให้การรับรอง

3.4 การแบ่งระดับขั้นของการรับรอง

ผู้ตอบแบบสอบถามถึงร้อยละ 80.6 เห็นว่าการแบ่งระดับขั้นของการรับรองมีความเหมาะสม ในขณะที่ร้อยละ 16.1 เห็นว่าการแบ่งระดับขั้นของการรับรองมีหลายระดับเกินไป และร้อยละ 3.2 เห็นว่าการแบ่งระดับขั้นของการรับรองไม่เหมาะสมกับเกณฑ์ที่กำหนดในแต่ละระดับ รายละเอียดดังภาพที่ 3.11

ภาพที่ 3.11 ร้อยละของความคิดเห็นที่มีต่อการแบ่งระดับขั้นของการรับรอง

II. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผลการสอบถาม/สัมภาษณ์ ผู้แทนหน่วยงานประกอบด้วยกรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน การนิคมอุตสาหกรรม และสถาบันการศึกษา ได้ข้อมูลจำแนกตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเด็นความเหมาะสมของมาตรฐานประเภทต่าง ๆ ต่อสถานประกอบกิจการ มีข้อคิดเห็นจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้
 - เนื่องจากข้อกำหนดบางส่วนของมาตรฐานสอดคล้องกับข้อบังคับที่โรงงานอุตสาหกรรมต้องดำเนินการตามกฎหมายอยู่แล้ว การดำเนินการตามข้อกำหนดพื้นฐานในมาตรฐานแต่ละประเภทจึงมีความจำเป็นในการประกอบกิจการของโรงงานอุตสาหกรรม นอกจากนี้ การดำเนินการตามข้อกำหนดในมาตรฐานขั้นต้น จะช่วยทำให้การประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรมมีความปลอดภัย ไม่ปล่อยมลพิษที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนโดยรอบ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมพัฒนาได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตาม การ

ดำเนินการให้ครบถ้วนตามข้อกำหนดในมาตรฐานแต่ละประเภท มีข้อจำกัดในประเด็นของงบประมาณและบุคลากรที่ต้องใช้ในการดำเนินการ อาจทำให้อุตสาหกรรมที่มีขนาดเล็กไม่สามารถดำเนินการได้

- เนื่องจากการทำระบบมาตรฐานต่าง ๆ ต้องใช้เวลา และทรัพยากร ค่อนข้างมาก รวมถึงต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ด้วย ดังนั้นมาตรฐานประเภทต่าง ๆ จึงมีความเหมาะสมสำหรับโรงงานทุกประเภท ทุกขนาด ที่ผู้บริหารมีความมุ่งมั่น ให้ความสำคัญ
- มาตรฐานประเภทต่าง ๆ ข้างต้นมีความเหมาะสมกับองค์กรในภาคอุตสาหกรรมทุกประเภท ทุกขนาด โดยสามารถปรับให้เหมาะสมกับประเภท และขนาดของอุตสาหกรรม
- มาตรฐานประเภทต่าง ๆ ข้างต้น เหมาะสมกับทุกโรงงานอุตสาหกรรม แต่แนวทางการปฏิบัติตามมาตรฐานจะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ได้แก่ การให้ความสำคัญ ความรู้ความเข้าใจ งบประมาณและจำนวนบุคลากรในการดำเนินการ
- มาตรฐานประเภทต่าง ๆ มีความเหมาะสมสำหรับประเภทหรือชนิดของโรงงานที่ต่างกัน เช่น ถ้าโรงงานที่มีมลพิษทางน้ำ หรือทางอากาศ ควรจะได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม: มอก. 14001
- สถานประกอบกิจการ/โรงงานทุกประเภทและทุกขนาดที่มีแนวคิดมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยไม่ได้มุ่งเน้นที่จะจัดทำระบบเพื่อขอการรับรอง (Certificate) สามารถนำแนวทางการจัดการของมาตรฐานทั้ง 6 นี้ ไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งสิ้น โดยเฉพาะ มอก.9999 และ Healthy Workplace เป็นมาตรฐานที่เหมาะสมกับทุกองค์กรสามารถนำไปใช้หรือบูรณาการได้ อย่างไรก็ตาม กรณีที่ต้องการการรับรองมาตรฐานอย่างเต็มรูปแบบ ทางโรงงานจำเป็นต้องมีการจัดระบบงบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรอื่น ๆ อย่างเพียงพอในการจัดทำระบบ ความเหมาะสมจึงขึ้นอยู่กับ
 - 1) ประเภทกิจการ (ความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ)
 - 2) ขนาดของกิจการ
 - 3) สถานการณ์/ ความจำเป็น เช่น กรณีส่งออก ความต้องการของลูกค้า
 - 4) ความพร้อมของโรงงาน เช่น นโยบาย เงินทุน และการมีระบบการจัดการอื่น ๆ อยู่แล้ว ก็จะสามารถนำระบบเหล่านี้มาบูรณาการได้ง่ายขึ้น
- มาตรฐาน ทั้ง 6 ประเภท มีความเหมาะสมกับโรงงานอุตสาหกรรมทุกประเภท สำหรับมุมมองของหน่วยงานกำกับดูแลโรงงานอุตสาหกรรม อาจแบ่งเป็น 2 กรณี คือ

- 1) มาตรฐานภาคบังคับ ได้แก่ มอก. 14001, มอก.18001 และ มรท.8001
- 2) มาตรฐานภาคสมัครใจ (ส่งเสริมให้จัดทำ) ได้แก่ มอก.9999, มอก.26000 และ Healthy Workplace

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการจัดทำมาตรฐานข้างต้นให้ครอบคลุมทุกสถานประกอบกิจการ ควรมีการศึกษาและจัดกลุ่มอุตสาหกรรม ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ประเด็น จุดเด่น ความแตกต่างหรือซ้ำซ้อนของมาตรฐานประเภทต่าง ๆ มีข้อคิดเห็นจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- 1) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม: มอก. 14001 มีจุดเด่น ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่ช่วยให้สามารถระบุความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ความสำคัญและจัดการได้ เน้นให้โรงงานมีการจัดการสิ่งแวดล้อม ค้นหา aspect ด้านสิ่งแวดล้อม มีมาตรการป้องกัน
- 2) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย: มอก. 18001 มีจุดเด่นด้านมาตรฐานระบบจัดการสุขภาพและความปลอดภัยที่เชื่อถือได้ เน้นให้โรงงานมีการจัดการด้านความปลอดภัย มีการชี้บ่งอันตรายและการประเมินความเสี่ยง และการลดอันตรายที่จะเกิดขึ้นในการประกอบกิจการ มีแผนบริหารจัดการความเสี่ยง รวมถึงทำแผนควบคุมหรือลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น
- 3) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม: มอก. 9999 มีจุดเด่นด้านการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรและองค์กรให้มีการบริหารจัดการและการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคง เติบโตได้อย่างยั่งยืน และมีความสุข ตลอดจนมีภูมิคุ้มกันที่ดีพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกในด้านต่าง ๆ ได้แก่ สังคมเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองและกฎระเบียบ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและผันผวน ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมไทย
- 4) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม: มอก. 26000 มีจุดเด่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เน้นส่งเสริมให้โรงงานมีความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชนรอบข้างบริเวณโรงงาน เช่น ไปเยี่ยมเยียนถามปัญหาหรือผลกระทบที่ได้รับจากโรงงาน หรือสิ่งที่อยากให้โรงงานปรับปรุงแก้ไข เช่น กลิ่นเหม็น
- 5) มาตรฐานแรงงานไทย ความรับผิดชอบต่อทางสังคมของธุรกิจไทย: มรท. 8001 มีจุดเด่นด้านการพัฒนาสถานประกอบกิจการให้มีระบบบริหารจัดการแรงงานที่ดีเทียบได้กับมาตรฐานแรงงาน

สากล โดยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงาน และเสริมสร้างให้ธุรกิจมีการพัฒนาที่ยั่งยืน เน้นการจัดการและการปฏิบัติต่อแรงงานที่ครอบคลุมถึงสิทธิมนุษยชน สภาพการจ้าง และสภาพการทำงาน

6) มาตรฐาน Healthy Workplace มีจุดเด่นด้านการพัฒนาสถานประกอบกิจการ ให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีสุขภาพดีของคนทำงานทุกคน รวมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้เกิดความสุขกาย สบายใจในการทำงาน เน้นให้พนักงานมีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้มาตรฐานส่วนใหญ่ เน้นต้องมีนโยบาย นำไปปฏิบัติและมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง Plan Do Check Act โดยมาตรฐาน ทั้ง 6 ประเภท นอกจากมีการแบ่งข้อกำหนด จุดเด่นและความแตกต่างชัดเจน แล้ว ยังมีจุดเด่นที่แตกต่างกันออกไป คือ

- มอก. 14001 เป็นมาตรฐานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
- มอก.18001 เป็นมาตรฐานด้านสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย
- มอก.9999 เป็นแนวทางในการประกอบกิจการ เพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน
- มอก.26000 เป็นแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ คนภายในองค์กร ผู้บริโภค คนในชุมชน ในด้านคุณภาพชีวิต ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม
- มรท.8001 เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อลูกจ้างหรือแรงงาน ให้มีความปลอดภัยและคุณภาพชีวิตที่ดี
- มาตรฐาน Healthy Workplace เป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อพัฒนาให้สถานประกอบกิจการมีคุณภาพที่ดี ทั้งทางด้านความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลให้กับผู้ทำงานมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีด้วย

จะเห็นว่ามาตรฐานประเภทต่าง ๆ ข้างต้น มีจุดเด่นตามชื่อของมาตรฐานนั้นๆ โดยมอก. 9999 เป็นมาตรฐานที่เน้นการนำหลักธรรมาภิบาลและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ โดยคำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อพนักงาน สังคม ส่วนรวม และสิ่งแวดล้อมจึงเป็นมาตรฐานที่ครอบคลุม และสามารถตอบโจทย์ได้ในทุกมิติ สำหรับ มอก.26000 ก็เป็นมาตรฐานที่มีขอบข่ายกว้าง มีความซ้ำซ้อนกับมาตรฐานอื่น ๆ ในบางประเด็น เช่น ความรับผิดชอบต่อด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (มอก.18001) ด้านสิ่งแวดล้อม (มอก. 14001) การปฏิบัติต่อแรงงาน (มรท.8001 และ มาตรฐาน Healthy Workplace)

3. ประเด็นปัจจัยสนับสนุนที่จะส่งเสริมให้สถานประกอบการ มีการดำเนินมาตรฐานประเภทต่าง ๆ

หน่วยงานต่าง ๆ ให้ข้อมูลปัจจัยสนับสนุนที่จะส่งเสริมให้สถานประกอบการมีการดำเนินมาตรฐานประเภทต่าง ๆ ประกอบด้วย

- งบประมาณเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสนับสนุนให้สถานประกอบการสามารถดำเนินมาตรฐานประเภทต่าง ๆ
- ผลประโยชน์ที่สถานประกอบการจะได้รับจากการดำเนินมาตรฐาน เช่น ความปลอดภัยที่เพิ่มมากขึ้น มูลค่าหรือช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มมากขึ้น
- ความต้องการของลูกค้ากำหนดให้ดำเนินการ
- สามารถยืนยันต่อผู้เกี่ยวข้องว่าโรงงานมีมาตรฐาน
- การบังคับใช้กฎหมายเป็นตัวนำ เพื่อให้เกิดการใช้มาตรฐาน จากนั้น หน่วยงานเจ้าของมาตรฐานต้องมีความพร้อมในกาสนับสนุนองค์ความรู้ การจัดหาผู้ตรวจประเมิน รวมถึงการสร้างหน่วยงานรับรอง
- มีปัจจัยสนับสนุนหลายประการทั้งปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน และปัจจัยเกี่ยวกับตัวมาตรฐานเอง ดังนี้
 - ปัจจัยภายนอก เช่น หน่วยงานภาครัฐ/ สถาบันการศึกษาในการสนับสนุนทางวิชาการ หรือให้คำปรึกษาในการจัดทำระบบ การสนับสนุนมาตรการจูงใจต่างๆ ในเรื่องภาษี หรือ การส่งเสริมการลงทุน ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ เช่น ปัจจัยสนับสนุนจากคู่ค้า
 - ปัจจัยภายในสถานประกอบการ เช่น ความตระหนักถึงประโยชน์ของการนำมาตรฐานมาใช้ ความมุ่งมั่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน การสร้างความร่วมมือ และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ
 - ปัจจัยเกี่ยวกับตัวมาตรฐานเอง เช่น ประโยชน์ การบูรณาการได้ง่ายกับระบบการจัดการอื่น ๆ

4. ประเด็น อุปสรรคที่ทำให้สถานประกอบการไม่ดำเนินการมาตรฐานประเภทต่าง ๆ

หน่วยงานต่าง ๆ ให้ข้อมูลโดยคาดว่าอุปสรรคสำคัญที่ทำให้สถานประกอบการไม่ดำเนินการมาตรฐานประเภทใด ๆ เนื่องจาก

- ต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามมาตรฐานแต่ละประเภท และอาจทำให้คนงานต้องละทิ้งงานเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินการตามมาตรฐาน

- ความยุ่งยากในการจัดทำเอกสาร
- ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ และ ไม่เห็นความสำคัญ
- ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องระบบและการจัดการ
- มุ่งเน้นผลกำไร และความอยู่รอด มองว่าสิ้นเปลือง เสียเวลา และทรัพยากรขององค์กร
- เงินทุนหรือรายได้/ผลประกอบการที่ไม่ได้ตามเป้าหมาย ทำให้ไม่มีงบประมาณในการดำเนินการตามมาตรฐาน ซึ่งในบางส่วนจะต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการ เช่น มาตรการด้านความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม รวมถึงการรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)
- การเข้าถึงข้อมูลในมาตรฐานต่าง ๆ รวมถึงการขาดความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเป็นผลต่อการพัฒนาเพื่อให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐาน
- โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ โดยเฉพาะ SME ยังขาดความรู้ความเข้าใจ รวมถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ
- อุปสรรคหลัก ๆ ได้แก่ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินมาตรฐานประเภทต่าง ๆ จึงส่งผลตามมาคือ
 - ขาดการกำหนดนโยบาย การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการจัดทำระบบ
 - ปัญหาความร่วมมือของบุคลากรระดับต่าง ๆ เช่น หัวหน้างาน พนักงานระดับปฏิบัติการ
 - การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำระบบ การเตรียมเอกสารต่าง ๆ

5. ประเด็นความสำคัญของการทำงานอย่างมีสมดุลระหว่างชีวิตกับงานต่อสถานประกอบการ มีข้อคิดเห็นจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- สมดุลระหว่างชีวิตกับงานมีความสำคัญต่อสถานประกอบการ เนื่องจากหากคนงานผู้ปฏิบัติงานภายในโรงงานทำงานมากเกินไป อาจทำให้ไม่มีเวลากับครอบครัวอย่างเพียงพอ ส่งผลปัญหาในการใช้ชีวิต หรือในกรณีที่มีปัญหาในการใช้ชีวิตอยู่แล้ว ก็อาจทำให้ไม่มีสมาธิในการทำงาน ซึ่งประเด็นเหล่านี้จะส่งผลกระทบโดยตรงต่อความปลอดภัยในการทำงาน ความปลอดภัยในการใช้ชีวิต รวมทั้งคุณภาพของงานหรือผลิตภัณฑ์อย่างแน่นอน
- พนักงานมีความสุขในการทำงาน งานที่ทำจะออกมาดี ผลผลิตมากขึ้น ความผิดพลาดน้อยลง
- สำคัญ เพราะ สถานประกอบการถือ เป็น สังคมหนึ่ง ซึ่งมีคนอยู่ด้วยกัน ต้องเข้าใจกัน ทำงานอย่างมีความสุข

- มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะพนักงานถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนธุรกิจ การทำงานอย่างมีสมดุลระหว่างชีวิตกับงานจะช่วยให้พนักงานมีการจัดสรรเวลาและวิถีชีวิตสอดคล้องสมดุลกันทั้งในแง่ของความรับผิดชอบในการทำงานควบคู่ไปกับชีวิตส่วนตัว ครอบครัว และสังคม จึงส่งผลให้พนักงานมีสุขภาพกายและใจดี ช่วยสร้างแรงจูงใจและความผูกพันขึ้นในองค์กร เป็นผลดีต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของสถานประกอบการ

6. ประเด็นบทบาทของหน่วยงาน ในการช่วยส่งเสริมให้เกิดการดำเนินงานสร้างสมดุลชีวิตและการทำงาน มีข้อคิดเห็นจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- การส่งเสริมให้โรงงานอุตสาหกรรมประกอบกิจการด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งเสริมสร้างสภาวะการทำงานและสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อทั้งคนงานที่ปฏิบัติงานภายในโรงงาน และประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบโรงงาน ทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงงานมีสุขภาพแข็งแรง มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ส่งผลให้มีเวลาและกำลังความสามารถในการดูแลชีวิตของตนเองและครอบครัวได้อย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดความสมดุลในชีวิตและการทำงาน นับเป็นภารกิจหนึ่งของกรมโรงงานอุตสาหกรรม
- หน่วยงานต่าง ๆ ควรมีนโยบายไม่ให้นักงานมาทำงานในวันหยุด หรือหากมาควรจัดให้มีการหยุดชดเชย
- ควรมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ดังกล่าวให้กับโรงงานได้รับทราบ โดยเฉพาะเทคนิคการสร้างสมดุลชีวิตการทำงานให้เกิดขึ้นจริงในระดับองค์กร เช่น
 - การกำหนดนโยบายสมดุลชีวิตการทำงาน
 - การจัดสรรระบบเวลาการทำงานที่เหมาะสม ยืดหยุ่น
 - การให้ความรู้แก่บุคลากร เช่น จัดหลักสูตรอบรมการสร้างสมดุลชีวิตการทำงาน
 - การปรับเปลี่ยนค่านิยมและสร้างวัฒนธรรมองค์กรเกี่ยวกับสมดุลชีวิตการทำงาน
 - การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงานมากขึ้น
 - การใช้ผลลัพธ์ของงานเป็นเครื่องมือประเมินผลการทำงาน
 - การจัดระบบสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยประหยัดเวลา

7. ประเด็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในการสนับสนุนให้สถานประกอบการมีการดำเนินการตามมาตรฐานประเภทต่าง ๆ

- กองส่งเสริมเทคโนโลยีความปลอดภัยโรงงาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้มีการจัดทำคู่มือ แนวทางการประกอบกิจการในด้านต่างๆ เช่น ความปลอดภัยเกี่ยวกับสารเคมี ไฟฟ้า สภาวะการทำงาน อากาศ และ การประเมินความเสี่ยง เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้ประกอบการในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความปลอดภัย และลดโอกาสการเกิดอันตราย หรือการเกิดอุบัติเหตุในการประกอบกิจการโรงงาน โดยไม่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการสนับสนุนให้สถานประกอบการมีการดำเนินการตามมาตรฐานใด อย่างไรก็ตามมีการสนับสนุนโดยใช้ข้อกำหนด ตามมาตรฐานข้างต้นในการตรวจโรงงาน รวมถึงตรวจประเมินโรงงานในการขอรับรางวัลระดับประเทศ เช่น รางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น

นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้โรงงานที่มีความเสี่ยง ต้องการจัดทำประเมินความเสี่ยง เพื่อหาอันตรายที่จะเกิดขึ้น รวมถึงหามาตรการควบคุมหรือลดความเสี่ยง ให้เป็นไปตาม มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย: มอก.18001 และ โรงงานที่มีระบบบำบัดน้ำเสีย มลพิษทางอากาศ และมลพิษทางน้ำให้เป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม: มอก. 14001

- การนิคมอุตสาหกรรม ส่งเสริมสถานประกอบการภายในนิคมฯ โดยได้นำแนวคิดอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Industrial Ecology) เข้ามาใช้ในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม ภายใต้หลักการพึ่งพาอาศัยกัน รักษาสิ่งแวดล้อม และการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ตลอดจนคำนึงถึงความปลอดภัยต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของชุมชน มีการจัดทำคู่มือเกณฑ์การเป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจ จัดทำข้อกำหนดคุณลักษณะและเกณฑ์ตัวชี้วัด 5 มิติ 24 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) มิติทางกายภาพ 2) มิติทางเศรษฐกิจ 3) มิติทางสิ่งแวดล้อม 4) มิติทางสังคม และ 5) มิติทางการบริหารจัดการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานต่าง ๆ ข้างต้น
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ได้สร้างมาตรฐานแรงงานไทย (มรท.8001-2546) หรือ TLS 8001-2003 ประกาศใช้มาตั้งแต่วันที่ 27 มิถุนายน 2546 ปัจจุบันมีสถานประกอบการจำนวนหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในการจัดทำมาตรฐานแรงงานไทย และผ่านการตรวจประเมินรับรองแล้ว ในขณะที่มีสถานประกอบการจำนวนหนึ่งที่ไม่ประสบความสำเร็จในการจัดทำมาตรฐานแรงงานไทย และมีสถานประกอบการจำนวนมากที่ไม่สนใจเข้าร่วมโครงการ

การปฏิบัติตามข้อกำหนดในมาตรฐานแรงงานไทยนี้ สถานประกอบการทุกประเภททุกขนาดสามารถนำไปพัฒนาสถานประกอบการของตนได้โดยสมัครใจ เพื่อเพิ่มศักยภาพใน

การแข่งขันในเวทีการค้าระดับสากล และทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจไทย โดยสามารถสมัครเข้าร่วมโครงการเครือข่ายพัฒนามาตรฐานแรงงานไทยเพื่อรับคำปรึกษาจากที่ปรึกษาพัฒนามาตรฐานแรงงานไทยและขอรับการตรวจประเมินจากผู้ตรวจประเมิน ซึ่งกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้จัดจ้างให้ดำเนินการ เมื่อผู้ตรวจประเมินเห็นว่าสถานประกอบกิจการนั้นมีการปฏิบัติตามมาตรฐานแรงงานไทยที่กำหนดไว้แล้ว กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจะเป็นผู้ออกใบรับรอง ทั้งนี้การรับรองจะแบ่งเป็น 4 ชั้น โดยมีอายุการรับรอง 1 – 3 ปี ตามชั้นการรับรอง และมีการตรวจติดตามอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

- สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน) หรือ สสปท. เป็นหน่วยงานของกระทรวงแรงงาน มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พัฒนาและสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานเพื่อส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมถึงจัดให้มีการศึกษาวิจัย พัฒนาและสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งจากข้อมูลจากสถิติที่พบว่าสถานประกอบกิจการส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีจำนวนผู้ปฏิบัติงานน้อยกว่า 200 คน ยังเป็นกลุ่มที่มีการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงานมากกว่าสถานประกอบกิจการขนาดใหญ่ ดังนั้นเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและโรคจากการทำงานของสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก ทางสถาบันฯ จึงได้จัดทำระบบมาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน สำหรับสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กขึ้น ซึ่งหากมีการนำระบบมาตรฐานไปประยุกต์ใช้ภายในสถานประกอบกิจการก็จะสามารถลดอุบัติเหตุและการเจ็บป่วยจากการทำงาน และเป็นการยกระดับการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการต่อไป
- สถาบันการศึกษามีบทบาทสนับสนุนโดยการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับมาตรฐานเหล่านี้ ในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องทั้งระดับปริญญาตรีและโท ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้ผ่านบทความทางวิชาการ เช่น สมดุลชีวิตการทำงาน และการจัดกิจกรรม เช่น จัดอบรมหลักสูตร ISO 45001, มอก 26000 ในโครงการบริการวิชาการแก่สังคม เพราะการสนับสนุนให้สถานประกอบกิจการมีการดำเนินการตามมาตรฐานเหล่านี้ จะช่วยให้การพัฒนาเศรษฐกิจมีความมั่นคงยั่งยืน ควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

บทที่ 4

สรุป และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา สืบค้น รวบรวม วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูล สามารถสรุปและเสนอแนะแนวทางการขับเคลื่อนงานพัฒนาสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for life) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานประเด็นด้านสุขภาพสำหรับหน่วยงานหรือสถานประกอบกิจการต่าง ๆ โดยมีแนวทางที่นำเสนอในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเภทสถานประกอบกิจการ/หน่วยงาน ที่เหมาะสมต่อการดำเนินงานมาตรฐาน Healthy Workplace Happy for life

จากผลการศึกษาที่พบว่า สถานบริการการแพทย์และสาธารณสุขเป็นหน่วยงานส่วนใหญ่ และเป็นเพียงกลุ่มเดียวที่ตอบว่ามีการดำเนินการมาตรฐานสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน (Healthy Workplace) และยังพบว่าเป็นกลุ่มสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กเท่านั้น ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้ข้อมูลว่าทุกมาตรฐานมีความเหมาะสมกับทุกประเภทและขนาดของสถานประกอบกิจการ แต่อย่างไรก็ตามด้วยสถานประกอบกิจการประเภทและขนาดต่าง ๆ มีบริบทที่ต่างกันร่วมกับข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรผู้รับผิดชอบหลัก จึงทำให้สถานประกอบกิจการต้องเลือกดำเนินมาตรฐานที่จำเป็นต้องทำก่อน เช่น สถานประกอบกิจการที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมจะถูกดูแลให้ดำเนินการมาตรฐานต่าง ๆ ตามนโยบายของนิคมอุตสาหกรรม สถานประกอบกิจการบางประเภทจะถูกกำหนดให้ดำเนินมาตรฐานตามกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มรถยนต์ ซึ่งมักเป็นไปตามความต้องการของคู่ค้า และเป็นมาตรฐานที่เป็นสากล

ข้อเสนอแนะ

กลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมในการนำมาตรฐาน Healthy Workplace Happy for life ไปดำเนินการเป็นกลุ่มหลัก ๆ ได้แก่

- 1) สถานบริการการแพทย์และสาธารณสุข ทุกขนาด
- 2) หน่วยงานราชการ เช่น กระทรวง กรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) หน่วยงานหรือสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่ได้อยู่ในนิคมอุตสาหกรรม

2. รูปแบบของการดำเนินงานมาตรฐาน Healthy Workplace Happy for life

เนื่องจากมาตรฐานต่าง ๆ เป็นมาตรฐานที่ให้หน่วยงานสามารถเลือกดำเนินการได้ตามความสนใจ ซึ่งไม่ได้เป็นข้อบังคับทางกฎหมาย บางมาตรฐานเป็นมาตรฐานสากลที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก โดยขั้นตอนหนึ่งของการดำเนินมาตรฐาน กำหนดให้องค์กรต้องจัดทำขั้นตอนการดำเนินงานในการชี้แจงและติดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ องค์กรต้องกำหนดผู้รับผิดชอบในการนำกฎหมายไปปฏิบัติและรักษาไว้ในองค์กร รวมถึงมีการประเมินความสอดคล้องในการปฏิบัติตามกฎหมาย และเมื่อพิจารณาข้อกำหนดบางส่วนของมาตรฐานต่าง ๆ จะพบว่ามีความสอดคล้องกับข้อบังคับทางกฎหมาย ซึ่งหมายความว่าหากหน่วยงานมีการดำเนินการมาตรฐานใดเท่ากับได้ดำเนินการตามข้อบังคับทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องไปพร้อมด้วย

ข้อเสนอแนะ

- 1) เลือกใช้กิจกรรมที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินการของสถานประกอบกิจการต่าง ๆ เป็นเกณฑ์ในการประเมินของมาตรฐาน Healthy Workplace Happy for life เช่น
 - มีการดำเนินการตามมาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เท่ากับสอดคล้องกับ “เกณฑ์ความปลอดภัย”
 - มีการดำเนินการตามมาตรฐาน ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม เท่ากับสอดคล้องกับ “เกณฑ์สิ่งแวดล้อมดี”
- 2) กำหนดความเทียบเท่ากับมาตรฐานอื่น เช่น หน่วยงาน ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน มอก 18000 หรือ ISO 14000 อาจได้รับการประเมินเฉพาะส่วนของกลไกและกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ สร้างสมดุลชีวิตและการทำงานเพิ่มเติม จึงจะสามารถได้รับการรับรองมาตรฐาน Healthy Workplace Happy for life
- 3) กำหนดรูปแบบการคัดเลือกสถานประกอบกิจการหรือหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งควรเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ เพื่อให้สามารถจัดทำมาตรฐานให้แล้วเสร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถรักษาระบบมาตรฐานให้อยู่กับองค์กรในระยะยาว
- 4) สร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน/ กระทรวงต่าง ๆ เพื่อดำเนินการพัฒนามาตรฐานเกี่ยวกับสถานที่ทำงานร่วมกัน

3. การสนับสนุนการดำเนินงานมาตรฐาน Healthy Workplace Happy for life

จากผลการศึกษาที่พบว่าสาเหตุที่หน่วยงานหรือสถานประกอบกิจการไม่ได้ดำเนินมาตรฐาน Healthy Workplace นั้นเนื่องจากส่วนใหญ่ไม่รู้จักรับมาตรฐาน Healthy Workplace ร่วมกับไม่มีนโยบายจากบริษัทแม่ ความไม่พร้อมและขาดการสนับสนุนขององค์กร ขาดบุคลากรที่จะรับผิดชอบ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ มีการจัดทำมาตรฐานอื่นแล้ว ความไม่เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน และความไม่เป็นมาตรฐานสากล

ส่วนมาตรฐานอื่น ๆ ที่สถานประกอบกิจการมีการดำเนินงานหรือเข้าร่วมโครงการนั้น เนื่องจากความเป็นมาตรฐานสากล นโยบายจากบริษัทแม่ ความต้องการของลูกค้า และเป็นภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร ซึ่งบางมาตรฐานหน่วยงานราชการขอความร่วมมือและภาครัฐสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำมาตรฐาน และประเด็นสำคัญคือความสอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรปรับปรุงด้านการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรฐาน Healthy Workplace Happy for life เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้มากขึ้น และเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐาน
- 2) ควรพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐาน Healthy Workplace Happy for life ให้เหมาะสมกับแต่ละอุตสาหกรรม โดยการจัดทำเป็นข้อแนะนำ (Guidance) ที่เหมาะสมสำหรับแต่ละอุตสาหกรรม
- 3) จัดฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ด้านมาตรฐาน Healthy Workplace Happy for life ให้แก่บุคลากรของกรมอนามัยโดยเฉพาะในส่วนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานประกอบกิจการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถให้คำแนะนำแก่หน่วยงานต่าง ๆ ได้
- 4) สร้างแรงจูงใจ เช่น ให้รางวัลกับหน่วยงานที่ผ่านการประเมินจนได้รับการรับรองในระดับดีเด่น ให้รางวัลกับหน่วยงาน หรือผู้บริหารหน่วยงาน ที่สามารถนำมาตรฐาน Healthy Workplace Happy for life ไปใช้ร่วมกับการประเมินประสิทธิภาพขององค์กร
- 5) สร้างต้นแบบสถานที่ที่มีการดำเนินงานตามมาตรฐาน Healthy Workplace Happy for life และจัดให้มีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิควิธีการที่ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ
- 6) จัดกิจกรรมเผยแพร่และสนับสนุนให้หน่วยงานที่มีการดำเนินงาน Healthy Workplace Happy for life ประสบความสำเร็จมีการขยายการดำเนินงาน/ สร้างเครือข่าย ไปยังสถานที่ทำงานอื่น ๆ ของชุมชนต่อไป
- 7) ร่วมมือกับสมาคม หรือองค์กร ที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติเพื่อสร้างการยอมรับในการประเมิน และให้การรับรองมาตรฐาน
- 8) พัฒนาที่ปรึกษา และผู้ตรวจประเมิน เพื่อสามารถให้คำแนะนำและให้แนวทางในการดำเนินมาตรฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน. มาตรฐานแรงงานไทย ความรับผิดชอบทางสังคมของธุรกิจไทย. เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2561 จาก
http://tls.labour.go.th/attachments/article/628/Book_Thai.pdf
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2553). คู่มือสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่านำงาน “สะอาด ปลอดภัย สิ่งแวดล้อมดี มีชีวิตชีวา”. นนทบุรี: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สมานลักษณ์ ตันติกุล. (2557). มอก. 9999 แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม. oie_share, Vol. 23 หน้า 3-6. เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2560 จาก
http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/publications/oie_share_vol23feb2557.pdf
- สราวุธ สุธรรมมาสา. (2555). มาตรฐานมอก.18001: 2554. จุลสารสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพออนไลน์. เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2560 จาก
http://www.stou.ac.th/Schools/Shs/booklet/book55_2/frommag.htm
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (2554). มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก.18001-2554 ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย: ข้อกำหนด สมอ.: กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2554). ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 4341 (พ.ศ. 2554). ค้นเมื่อ 12 มกราคม 2561, จาก สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เว็บไซต์:
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2554/E/099/11.PDF>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2559). ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 4913 (พ.ศ. 2559). ค้นเมื่อ 12 มกราคม 2561, จาก สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เว็บไซต์:
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2559/E/299/10.PDF>
- British Standards Institute. (2007). BS OHSAS 18001:2007, Occupational Health and Safety Management Systems-Requirement. BSI: London.